

**ПРОСТРАННО
СВЯЩЕНО БИТООПИСАНИЕ НА
ЦЪРКВАТА
ОТ ВЕХТИЙ И НОВИЙ ЗАВЕТ**

Със 101 изображения

Нарядил Х. Г. Данов

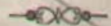
**Издава се от съдружеството на
Българската книгопродавница в
Пловдив**

**Пеща
У книгопечятн. Алойзиа Бучянский
1859**

Даръ 1981 г. 20583

СВЯЩЕННО БЫТОПИСАНІЕ

на пръкъ-тъ
отъ ветхымъ завѣтъ.

ПРЪВЫЙ ПЕРІОДЪ.
отъ сътвореніе свѣта до потопа (2262 години.)

Сътвореніе на свѣта

Богъ по сажество-то си е вѣчехъ, зачѣ-то нѣма нито
начало, нито конецъ на божіе то Ся, свѣтъ : нито е было
нѣкога врѣмя безъ Него, нито пакъ ще бѣде. Той всако
сѣ, и сега е, па и всякога ще бѣде ; а всичко друго
че

что видимъ и невидимъ, Богъ е сѣтворилъ въ вѣрмѣ. Споря това, было е иѣкога вѣрмѣ, когато не е имало тоя свѣтъ, само единъ Богъ е былъ.

Богъ не е направилъ тоя свѣтъ заради себе си, защото Той всякога е былъ свѣршено доволъ и блаженъ. Сѣтъ от Себе си, та иѣма нуждъ отъ ничто; нъ направилъ го е сѣтъ отъ единъ-тъ. Си благость и то за това : да открие Себе свои-ты свѣршенства, та да Го познаватъ всички сѣздаденъ твари и да имъ покаже Свои-тъ благость, сир. на всякъ отъ нихъ да даде толкова добро, колкото тя може да виѣсти себе, та да ся радва и да блаженствува (да добрува).

Богъ е всемогущъ, зачото Той само съ думъ-тъ. Сѣ е направилъ иѣкога тоя свѣтъ въ *шесть дни отъ ничто*, такъ прѣкрасно и великолѣпно, както мы сега го видимъ. Въ тѣмъ прѣмудрѣ Божіи направъ ся показва намъ всяка-та всемогуща Негова воля, на и начало-то и пазене-то на вѣчный порядкъ.

Въ првъи день Богъ сѣздалъ само-то *вещество*, сир. *небо-то и земь-тъ* и далъ имъ *свѣтъ*.

Въ второй день имъ опрѣдѣлилъ *пространство-то* сир. направилъ *вздуха* ;

Въ третій день отдѣлилъ *водъ-тъ* отъ *земь-тъ*, та произлѣзли *моря, озера, рѣкы и извори*, а земля-та ся покрыла съ *древъ и травъ*, и така ся устроили на животны-ты *жилицы* и пригответило имъ ся всичко за *прѣхранъ* ;

Въ четврътый день сѣздалъ *слънце-то, мѣсяца и звѣзды-ты*.

Въ пятый день направилъ *птицы-ты* въ *вздуха* и *рыбы-ты* въ *водъ-тъ*.

Въ шестый день Богъ сѣздалъ *животны-ты*, что живѣтъ на *сухъ-тъ* земь и най-сѣтъ прѣвы-ты два челоуѣка *Адама и Ева*. — Адамово-то тѣло Богъ направилъ отъ прѣсть и вдхнулъ въ него *безсмертъ души*, а Ева

сѣздалъ отъ ребро, кое-то извадилъ отъ Адама, кога той былъ. Отъ тѣхъ сѣ произлѣзли испосѣ вси челоуѣци, кои-то по и да сѣ разсѣли по всички-тъ земь, нъ навъ като что да едно животное, свръзани сѣ помежду си съ свръска отъ

Въ седмий день Богъ си починалъ отъ свои-ты работы. Съ тоя починаи Той е освятилъ седмий день и показалъ на сѣ тоя прѣхръ, та и мы въ всякой седмий день да починаи отъ наши-ты работы и Него като Творецъ на вселенна-та да прославяи.

Сѣздалъ-то сѣстоианіе на прѣвы-ты два челоуѣка.

Два-та прѣвы челоуѣци были най-прѣкрасни отъ вси-ты твари творенія, зачото Богъ не само ги надарилъ съ *благъ* устроено тѣло, нъ направилъ ги и по *Своемъ образъ и по подобію*, сир. далъ имъ *безсмертъ души*, какъ и на *всѣхъ* животно иѣма, надарена съ *волю*, коя-то тогъ была безпорочна и на никаквы *жѣлания* непричастна.

Богъ отрядилъ за жилище на пръвы-ты два челове-
едно мѣсто, много пріятно и плодоносно, между рѣкы Тиг-
и Евфратъ. Това мѣсто наричатъ Рай. То е было една пр-
красна градина, която не была насадена съ человѣчес-
рациѣ, нъ отъ самага Бога была приготовлена само зара-
тѣхъ. Пръво-то врѣмя отъ живота си Адамъ и Ева прѣмни-
вали въ това прѣкрасно мѣсто въ свръшено удоволствіе
здравіе. При това тѣи ся наслаждали тамъ и отъ съобщені-
то съ Бога. Това е *прва црква* или сборъ вѣрующи
истиннаго Бога.

Богъ прѣдалъ въ власть на человеѣци-ты и рай и вси
кѣ-тѣ земѣ съ вси-ты твари.

Измѣжду вси-ты райскы дръвета най-добро е было
животно-то дръво. Съ неговый плодъ ако да сѣ ся хранил
человеѣци-ти, не сѣ щили да умирать и тѣлесно.

За вси-ты тѣя благодарѣнія человеѣци-ти сѣ были длѣжни
да познавать и да обичать Бога и въ това ся е състояло най-
голѣмо-то тѣхно блаженство.

Въ това блаженно сѣстояніе Богъ дозволилъ Адаму
и Еви да ядѣтъ отъ плодеве-ты на вси-ты райскы дръвета,
а забранилъ имъ да неядѣтъ само отъ едно, което въ Св.
Писаніе ся наричѣ : *дръво за познаніе добро и зло*. Това
дръво Богъ имъ поставилъ вмѣсто законъ и съ него имъ е
показалъ какво, ако неслушать заповѣдь-тѣ Му, то щѣтъ
ты снайдѣтъ лоши сѣтнины, сир. чтомъ вкусятъ отъ плоде-
ве-ты на това дръво, щѣтъ умирать съ смръть.

Грѣхопаденіе на Адама и Евѣ.

Прѣмъ създакѣ-то на человеѣка Богъ былъ съго-
разумны ты духове, кои-то сѣ наричатъ Ангели. Единиго
тѣя ангелы заедно съ други иѣкон, что были подъ него
власть, отпаднахъ отъ Бога заради свое-то непослуш-

...се изгубить свѣтлина-тѣ и станалъ злѣ духъ. Той
...нричь дѣволъ.
...дѣволъ-тъ завидѣлъ за блаженство-то на пръвы-ты
...и, а да да ты направи да го изгубить, той ся прѣ-
...и тѣмъ и прѣдѣстия Евѣ да вкуси отъ забране-
...и тѣмъ, а тѣмъ тѣ склонили на това Адама. Тѣи въ това
...и тѣмъ сѣ несоразмыслили, какво Богъ свръшено знае
...и тѣмъ, что е полезно и вредно за тѣхъ, та зато сѣ длѣжни
...и тѣмъ Него да слушать и да исполнявать всичко, чтото Той
...и тѣмъ; въ забранили заповѣдь-тѣ Божіи и послушали
...и тѣмъ, та вкусили и дѣлаи отъ забраненный плодъ и съ това
...и тѣмъ противо на Божіи-тѣ заповѣдь и на Божій за-
...и тѣмъ, съ една рѣчь : *сгрѣшихи*.

Человеѣци-ти чтомъ направили тоя грѣхъ, веднагъ
усѣтили и лоши-ты му сѣтнины : тѣи никакъ немогли вече да
ся оправать за непослушаніе-то си къмъ Бога, нито пакъ
могли да наобрѣять средство за да ся възврътъ пакъ въ
изгубено-то си блаженство, есвѣи това начинили да ся на-
чѣтъ отъ свѣсть-тѣ си и да прѣтърпѣвать различни бѣдствіи

Богъ проклялъ змѣя-тъ, изгониъ Адама и Еву изъ раю, и вдигналъ отъ земь-тъ прѣжне-то Си благословеніе, сѣяніе, и прѣжне-то съвършенство и доволство, и така въ прѣжне-то блаженство постигали грѣшници-ты тяжки трудове; въѣсто веселіе — скръзь; въѣсто изобиліе, явили нужда и бѣдность; въѣсто здравіе — болѣсти; а най-сѣ трѣбвало и да умирають. На всицы тѣхъ бѣдствіа ся подхвѣлилъ и всичкій родъ человѣческій, зачото вси ся раждають отъ Адама, който съгрѣши и быде осъденъ.

Прѣдрѣченіе за Избавителя.

Богъ обаче по голѣмъ-тъ си любови и милосердію, като милостивъ отецъ къмъ свое-то създание, не щалъ остави человѣческій родъ за довѣка въ тѣхъ неволяхъ, и още тога ся врѣкъль Адаму и Еви да имъ прати Избавителя, който ще имъ заглади тоя грѣхъ, ще прѣсѣкне бѣды-ты, конто тѣмъ съ него навѣкли на себе и на потомство-то си, и ще ги възврне пакъ въ прѣжне-то имъ блаженство.

Това утѣшеніе на ветхозавѣтъ-тъ црковь, тоя Избавитель на человѣци-ты въ продолженіе на вѣтъ-тъ благодать е *Иисусъ Христосъ*, Единородный сынъ Божій, който ся е воплотилъ отъ Духа Святаго и отъ Дѣвы Маріи. Той изволилъ да дойде на земь-тъ не наскоро по грѣхопадєніе-то на првѣ-ты человѣци, нъ слѣдъ нѣколко хиляды години, каквото человѣческій родъ по дълговрѣмнны опыты да може да познае, колко е былъ нуженъ Той за него.

Каннъ и Авель.

Наскоро отъ прѣдшущиѣ-то Адамовы показаны ся лоши сѣвкины и въ домородство-го му. Адамъ ималъ два сына: по-старый отъ тѣхъ *Каннъ* былъ орачь, а по-младый

Еднѣжъ тѣмъ и двѣма принесли жертва. Каннъ отъ земли-ты плодове, а Авель отъ свое-то овчарства. Богъ докоже познавалъ сръдца-та имъ, показавъ, че Каннъ не имѣлъ ни чуждыя, ни свои, а Авель-тъ имѣлъ свои. Богъ же докоже познавалъ сръдца-та имъ, показавъ, че Каннъ не имѣлъ ни чуждыя, ни свои, а Авель-тъ имѣлъ свои. Богъ же докоже познавалъ сръдца-та имъ, показавъ, че Каннъ не имѣлъ ни чуждыя, ни свои, а Авель-тъ имѣлъ свои.

проклялъ братоубицу-тъ Канна за това злодѣяніе и казалъ му, какво за казнь не ще да има благополучіе въ ничто, нѣтъ успѣхъ въ работи-ты си; нъ оставенъ отъ Него и отъ людей, нѣтъ сръдцѣ-ты, ще ся скыта по свѣта. Тога начала да го гризе совѣсть и той отъ срамъ и отъ страхъ побѣгналъ отъ родители-ты си: нъ глѣто и да отишълъ, всмѣлъ му и испрѣчвало негово-то злодѣяніе и той безпрѣстанно трѣпелъ. Злочестиви-ти негови сынове и внуци были такожде нечестави и зли, като свои прародители, и живѣли безъ да познавать Бога, извѣтъ прѣкъвъ-тъ.

Патріарси до Нотана.

Намѣсто багобоязливаго Авеля Богъ далъ Адаму третій сынъ, кого-то Ева нарѣкла *Сизъ*; отъ неѣ ся произ-

лѣзли благочестиви и добри чловѣци. Послѣ Сноа ед
всегда е былъ Правитель на Божіѣ-тѣ Цркви. Таки
Правители ся наричють *Патріарси* и имало гм е както
прѣди, така и послѣ Потопа. Прѣди Потопа сѣ были : *Ем
Каинанъ, Малелеилъ, Іаредъ, Енохъ, Маѹсала, Ламеа
Ное*. Отъ тѣхъ Патріархы *Енохъ* былъ много угоденъ Бо
нималъ дарбѣ за пророкуваніе и чюдно ся възнесълъ жи
на небо-то.

Богослуженіе до Потопа и отпаданіе на цркви-тѣ

Богослуженіе-то въ тѣхъ врѣмена сѣ е сѣстоило въ
каніе обѣщанаго Избавителя, въ приносіаніе жрѣтвы и
проповѣданіе. По врѣмя обаче, откакъ сѣ умножилъ чело
веческий родъ и сѣмѣило сѣ богобоязливо-то Сноово пле
чрезъ женитѣ съ развращенію-то Каиново племѣ, тога
чловѣци така сѣ развратили и зло-то до толко сѣ умножи
ло помежду нихъ, чтото Цркви-тѣ Божіѣ сѣвсѣмъ отпади
ла, сирѣчь: нѣмало вече никой да вѣрва въ истиннаго Бо
жито заповѣди-тѣ Му да пази и да исполнява. Само единъ
Ное съ домородство-то си, което сѣстоило отъ осѣмъ ду
ши, живѣлъ добродѣтельно и богобоязливо. Богъ, като единъ
добрь отецъ, употрѣбилъ всичко за да оправи развращені
тѣхъ си члѣда. Много пѣти чрѣзъ благочестиваго Ноа гм сѣ
вѣтувалъ и поучывалъ да сѣ оставлятъ отъ лоши-тѣхъ си р
боты и да живѣють добродѣтельно; но нѣкой пѣтъ гм е
плашилъ, че злѣ ще гм накаже, па и отъ земѣ-тѣхъ да г
истреби, ако сѣ неоставятъ отъ лоши-тѣхъ си работы, и на
сѣтъ и нѣ далъ и врѣмя отъ 120 години за да сѣ покажи
и оправать.

ВТОРЫЙ ПЕРІОДЪ.

Второй периодъ до Вавилонскій плѣнъ, отъ 2262 л. до 4902 л. (2640 г.).

Отдѣленіе I.

Второй периодъ до Абраамово-то прѣселеніе въ Ханаанскѣ-тѣхъ землѣхъ (1147 годъ)

Всемирный Потопъ.

Правосѣдливый Богъ, когато видѣлъ, че чловѣци-тѣ не
хотѣли вече да слушаютъ Неговы-тѣ отеческы сѣвѣты и небо
сѣ отъ Неговы-тѣ плашенета, па и не само что сѣ изми
ло опредѣлено-то врѣмя безъ да сѣ оправать и покажи
тъ оне новече гнѣвали въ пороци и грѣхове, тога наужилъ
да истреби всичкий развращенный родъ чловѣческый съ
Потопа. Изъ прѣди това Богъ заповѣдалъ Ною да направи
свои голѣмъ корабъ, наричентъ въ Св. Писаніе *Ковчегъ*, въ

който трѣбвало да влѣзе той съ женѣ си и съ три-ты
сынове заедно съ жены-ты нѣтъ, и да земе съ себе оцъ
отъ всички животни, что немогатъ да живѣятъ въ во
отъ всякой родъ по двѣ, а отъ нѣкои по семь, каквото
могатъ неспослѣ пакъ да ся расплодятъ.

Чтомъ влѣзълъ Ное въ ковчега, лишилъ силенъ поре
който ваялъ безпрестанно 40 дни и 40 нощи. Морета-
рѣкы-ты и всички извори ся разлили и вода-та ся издвигн
ла до толко, чтото най-сѣгѣтѣ покрыва всички-тъ земь
издавила вси челоувѣци и земны животны. Прѣква-та Бо
ся упазила отъ потопа въ *Ноево-то* доморостство, което
е покланяло истинному Богу. Това всеобщо бѣдствіе тра
ло цѣлъ годинѣ, доклѣ да спадне вода-та и да ся осуш
земь-та отъ вѣтрове-ты.

Най-сѣгѣтъ ковчегъ-тъ ся задрѣлъ на Араратскы-
планины и Ное съ челядь-тъ си и съ животны-ты излѣзъ
изъ него и принесълъ жрѣва Богу да Го възблагодари
свое-го избавленіе. Богъ ся умилостивилъ и обѣщавъ ся Ное

на животство-то му, какво такъвъ потопъ никога вече нѣ
да бѣде.

Ноево Иже.

Ное ималъ три сына : Симъ, Хамъ и Иафетъ; отъ тѣхъ
происхождатъ вси челоувѣци, что живѣятъ сега по земь-тъ.

Симъ и Иафетъ слушали баща си и затова получили
отъ него отеческо благословеніе; Ное благодарилъ Бога
за тѣхъ и молилъ Му ся богато да на
сыти тѣхъ добрыми житиѣми и потомство-то имъ за тѣхъ-то си
лоу и почитанію и послушанію. И така прѣква-та
благословеніе ся распространила чрезъ тѣхъ-то благословено по
родъ, а особено Симово-то, отъ кое-то Арфанска е бѣлъ
и Ное и Симъ правитель на прѣква-тъ Божіи.

А Хамъ неслушалъ и непочиталъ баща си и еднажъ
ся прѣскѣлъ прѣдъ братія-ти си, за това бѣде проклятъ

заедно съ потомство-то си ; отъ Хама изново произлѣзли честиви и зли чловѣци слѣдъ Потопа.

Столпотвореніе (2790 год.)

По прѣмя, когато чловѣци-ти отъ Ноево-то племе изново се размножили, забравили на Божіе-то обѣщаніе

и страхъ да нестане пакъ потопись, намыслили да направятъ стѣбъ высокъ до небо-то, едно за да се прославятъ, друго за да се избавятъ на него, кога стане другъ Потопъ. Така глупостъ и надмѣнство было надмѣнство, па и безразсѣдно и безмислено. А за да се смирятъ въ гордость-та си, и за да се истинитъ да негубятъ напразно врѣмя-то и трудо-то си въ такъва една безумна и невъзможна работѣ, въ такъва единъ начинъ имъ така, что то немогли да си раздѣлятъ единъ друтому, и тѣмъ безъ да свършятъ начатъ-та работѣ, принудили се да се разидатъ въ различни мѣста на свѣта. Отъ това се произлѣзли различни народи, и то сѣмъ различни языци.

Остава на прака-та послѣ потопа.

Слѣдъ много врѣмя чловѣческій родъ се умножилъ много-та, нѣмъ и прѣдъ потопа, въ чловѣци-ти въ нѣмъ много по-добре отъ свѣта-ти владетели. Тѣмъ наскоро и прѣдъ само Единоку истинному Богу да се поклонятъ и да славятъ Богу да се полагатъ всички-та на-мѣсти, на нѣмъ да почитатъ за Богу сѣнце-то, мѣсяца, звѣзди-та, вѣтри-та и други тѣли. Това се нарича язычество или идолопоклонство ; Отъ него се произлѣзли исповѣдания различна. То е доказало дори и видима-та работѣ Богу, която се е била упазила само у Симово-то племе ; заради това Богу заповѣдалъ Аврааму да остави своя-та си (чуждѣ-та) земја и да иде въ Ханаан-та, та тѣмъ да се възобнови пѣрва-та Божія, сир. истинна и почитаніе-то на истиннаго Бога.

Отдѣленіе II.

Отъ прѣселеніе-то Авраамово въ Ханаанскѣ-тъ земѣхъ, до излизаніе-то на Еврей-ты изъ Египеть (430 год.).

Прѣселеніе Авраамово.

Богъ ся обѣщавъ Аврааму да го благослови въ Ханаанскѣ-тъ земѣхъ и да му даде безброино потомство, при ва още му казалъ, какво отъ веково-то плѣмя ще ся роди Спаситель Мира. Авраамъ повѣрвалъ Божіи-ты обѣщанія, съ радостъ оставилъ Халдейскѣ-тъ земѣхъ и прѣселилъ въ Ханаанскѣ-тъ заедно съ женѣ си Сарра и братанеца Лота. За тѣмъ усердиѣ послушность Богъ обѣщавъ да даде Аврааму тѣмъ слѣдѣ-тъ земѣхъ въ наслѣдіе.

А за да ся утвърди Авраамъ още по-добрѣ въ вѣрѣ-тъ, Богъ му ся являвалъ на-снѣ и въ различни видѣніи. И на-къ му ся явилъ и му ся вѣрѣвалъ да го направи отецъ много народы и особно да бладе неговъ Богъ. При то обѣщавъ ся да му даде и сынъ : зачото являвалъ чядо-женѣ си Сарра.

Другъ-дѣтъ Авраамъ видѣлъ тронца странници и при- нѣмалъ у дома му да ся почивають и да ги нагости. По- томъ ся, че въ образа на тѣхъ странници былъ Господъ и съ Него два Ангелы. Господъ подтвердилъ Аврааму, какво обѣщаніе-то му ся роди сынъ. Това обѣщаніе Бо- гомъ ся обѣщавъ, но и да былъ тога Авраамъ на 100 години.

Смѣтъ-тъ Авраамовъ и установленіе на обрѣ- заніе-то.

Авраамовъ дѣтъ ся уживають въ Ханаанскѣ-тъ зе- мѣхъ и снѣтъ тѣхъ съставлявають тога църква-тъ Божіи. Авра- амъ, като пасторъ на тѣмъ прѣквѣ, поучявалъ домашни-ты си дѣти добри прѣкѣри и всегда ся трудишь да вдѣхва въ нѣмъ добри и похвалы, които сѣмъ дължи да издѣлава на-мѣсто Бозу ; а при това като гризливъ отецъ утвърж- вавъ вѣрѣностіе у дома си съ прѣдпазване срънца-та на нѣмъ-тъ отъ зло и съ склоняване тѣхъ къмъ до- бродѣтели.

Авраамова-та вѣра и упованіе на Бога, негово-то ролюбіе, искренно-то му кѣмъ всякого дружба, гостопріѣство, съболѣзнованіе камъ бѣды-ты, и кротко-то и тихо веденіе на домашни-ты му, на и тѣхно то съгласіе и порядъ така были угодни Богу, чтото Той *благословилъ* Церкву-си въ дома Авраамовъ, и за увѣреніе на вси-ты Свои обещанія, даденъ Авраму, Богъ направилъ съ него *завѣтъ*. За меніе на завѣта было *обрѣзаніе* мужскимъ-ты дѣтца въ домъ Авраамовъ.

Кротость Мелхиседекова и беззаконіе на Содомѣ и Гоморрѣ.

Истина, имало е и извънь дома Авраамовъ челоѣди, които познавали истиннаго Бога, каквото что е былъ *Мелхиседекъ* богобоязливый царь Салимскій, и въ градове *Содомъ и Гоморрѣ* въ това врѣмя живѣли челоѣди най-беззаконни.

Тамъ родители-ти никакъ намарили за длъжность-та кѣмъ чѣда-та си, за да ги възпитавать добродѣтельно; а дѣ-

та нѣмакъ непочитали родители-ты си, и живѣли развѣтно. Нѣмакъ ни срамъ ни страхъ отъ Бога, и гнусоты-ты въ душѣхъ-ты нѣмъ най-сѣтиѣ пораслы до толкова, чтото и на ти тѣхъ градове потыкали въ земь-та и изгорѣли отъ Бога, който *палналъ* отъ небо-то. Отъ всички жители въ тѣхъ града избавилъ ся само единъ добродѣтельный *Лотъ* и дѣти-та си.

Богъ испытва Авраама.

Около това врѣмя ся родилъ Аврааму обѣщанный му отъ Бога сынъ *Исаакъ*. Той былъ кроткъ и благонравенъ, и съ все сръдце слушалъ баща си и исполнявалъ всичко, чтото му приказвалъ, та затова Авраамъ много го обичалъ. Богъ за да испита още по-добрь вѣръ-та и послушаніе-то Авраамово, заповѣдалъ му да принесе сына си *Исаака* въ жрътва. Авраамъ увѣренъ на Божіи-ты обещанія и въ това ся покорилъ на Божіи-та воля и ведмѣта, и хотѣлъ да испълни това Божіе повеленіе; иъ когато вече вдигналъ ножа да заколи сына си, ангелъ задръжалъ *Исаака*-та му и обадилъ му, какво Богъ е доволенъ съ негова-

тъ вѣръ и послушаніе; послѣ му насочилъ тамъ наблѣ
единъ овецъ, та него да принесе въ жрътву Богу вмѣ
сына си Исаака.

За това послушаніе Богъ не само Авраама благосло
вилъ, нъ вѣкълъ ся да благослови въ нѣгово-то племя всѣ
ты земни народы, а това показвало, какво отъ Авраамово-
племя ще ся роди Спаситель на свѣта.

Святый животъ Исааковъ.

Исаакъ живѣлъ така благочестиво и трудолюбиво
както непрѣстанно го поучивалъ баща му Авраамъ. Той за
хвалялъ бащино-то си мѣсто да бѣде управитель на Црѣ
въ-тъ Божіѣ. Въ домашни-ты си и полскы работы, той все
гда си мислилъ за Бога и просилъ Негово-то благословеніе
а за благодарѣнія-та приносилъ Богу благодареніе прѣлъ де
машни-ты си. За това Богъ го надарилъ съ всички добрини
и вѣкълъ му ся, че чрезъ одного отъ потомцы-ты му всѣ
человѣци щатъ получать спасеніе.

Исавъ и Іаковъ.

Исаакъ ималъ два сына: *Исавъ* и *Іаковъ*. Тѣи были
близнаци. Исавъ былъ ливъ, ядовитъ и опоритъ; прѣмину
валъ врѣмя-то си повечето на ловъ, и оженилъ ся противъ
волю-тъ на родители-ты си за двѣ жены, отъ народъ прѣ
даденъ на идолопоклонство и развратъ. А Іаковъ напротивъ
това былъ кроткъ и богобоязливъ, покоренъ и послушенъ
на родители-ты си и сѣдѣлъ си у дома, та имъ помагалъ въ
домашни-ты работы. Добродѣтельна-та имъ майка *Ревекка*
забѣлѣжила, какво Іаковъ отъ день-на-день става по-благочестивъ,
и видѣла, че отъ двѣ-тѣ безвѣстныхъ Исавовы жени
нѣма да бѣдять добродѣтельны дѣтца, зачото и сами тѣи
нѣмалы въ зрѣне-то си ни страхъ Божій, ни то покорность
къмъ родители-ты си. Заради това тя показала Іакову спо
собъ за да получи бащинъ-тъ си благословіѣ. На Исавъ,

кто во-старѣ, стояло ся [бащино-то имъ благословеніе, па
Исавъ имъ Исаакъ искалъ да благослови Исавъ, като прѣ
нескъ; а понеже е былъ слѣпъ, неможалъ да распознае
кого отъ Исавъ, нъ излѣлъ дѣйствительно благословіѣ-тъ

си на Іакова, докѣ былъ Исавъ на ловъ. И така съ Божіе
спроволеніе благословеніе-то минало на по-достоянна.

Іаковъ отхожда въ Месопотаміѣ.

Кога ся врялъ Исавъ отъ ловъ и научилъ ся, что е
станало безъ него, разсердилъ ся на брата си и намислилъ
да го убіе. Отъ това Іаковъ побѣгнулъ въ *Месопотаміѣ*
при уйча си *Лавана*, у кого-то прѣсѣдѣлъ повече отъ 20
год. Въ това врѣмя му ся родили 12 сынове, на които име
на-та ся: *Рувимъ, Симеонъ, Левій, Іуда, Данъ, Нефталимъ,*
Гадъ, Асиръ, Исахаръ, Завулонъ, Іосифъ и Веніаминъ. По
слѣ имъ ся придало и друго почестно имя и нарѣкли ся *Пра*
отци или *Патріарси* на Еврейскма народъ. Най-сѣтъ Іаковъ
се вратилъ въ бащинъ си домъ съ вѣчко-то си домород
ство, получилъ отъ Бога друго имя *Ізраиль* и осталь да бѣ
де управитель на прѣвъ-тъ Божіѣ послѣ баща си Исаака.

Іосифъ ся продава отъ братія-та си.

Синове-ти на Іакова много досады му правили съ сво-
ты лоши работы и злы обхожденія. Тѣи нѣмали ни благо-
стіе, ни кротость, нито любовь и взаимно съгласіе помеж-
си, чгото да може да ся поревне Црква-та Божія на око-
лы-ты язичници. Само най-млады-ты му дѣтца *Іосифъ и Ва-*
ниаминъ были достойны за негова-тъ любовь, а особно Іо-
сифъ, когото Іаковъ обичалъ най-много за кротость-тъ
благоуравіе-то му. Братія-та му го възненавидѣли за то
и намыслили да го махнѣтъ.

Ѣднажъ баща му го проводилъ да имъ занесе въ поле
то хранѣ. Тѣи чгомъ го видѣли, поискали да го убінѣтъ; и
недалъ Рувимъ, а хвърлили го въ едія ямъ, гдѣто да с-

сплусе отъ-гладѣ. Въ това врѣмя прѣминували оттамъ трѣгов-
ци за въ Египетъ. Іуда рѣкълъ да продаждѣ Іосифа на тѣхъ
трѣговци, на кое-то веднага вси пристали, та извадили Іосифа
изъ рова и продали го за едія цѣнѣ, като робъ, а бащи

съ стесни накръвавенъ Іосифова-тъ дрехѣ и казали му, че
го жели заѣрове-ти. Съ това тѣи никакъ несписили въ каква
ѣла хвърлятъ брата си и въ каква грѣхѣ и жалость при-
стигнѣ прѣстарелна си баща Іакова.

Благополучіе Іосифово въ Египетъ.

Трѣговци-ти продали Іосифа на едія знаменитъ пар-
ски челоуикъ въ Египетъ. Той ся намиралъ тукъ въ чужда
земля, на и въ чужда къща слугувалъ като робъ; нѣ пакъ
незабравалъ, че трѣбва да живѣе честно и добродѣтелно.
Испрво Іосифъ былъ много добръ у господаря си, а слѣдъ
како врѣмя быде наклонѣтъ прѣдъ него, та го хвърлили
въ тъмницѣ. Нѣ Богъ и въ тъмницѣ-тъ былъ съ Іосифа. Кой-
то Богу служи и на Него полага всички-тъ си надеждѣ,
него Богъ неоставя.

Слѣдъ двѣгодишне Іосифово лѣжанье въ тъмницѣ-тъ
царь Фараонъ сънувалъ снѣнища, които никой нечожалъ
да истълкува. Богъ наградилъ сега Іосифа за негова-тъ
честность и кротость съ разумна сила, съ коюто той истъл-
кувалъ Фараоновы-ти снѣнища, что прѣдказвали, че слѣдъ

сѣдѣмъ плодородныи години ще бѣде седмигодишнемъ гладѣ. Царь-тъ веднага пустилъ Юсифа изъ тъмницѣ-тъ, поставилъ го да бѣде надзиратель надъ вси-ты царскы житницы и въ высилъ го прѣвъ по себе голѣмецъ въ Египетъ.

Братія-та Юсифови въ Египетъ.

Когато настѣжляли гладны-ты години и братія-та Юсифови

дошли въ Египетъ да си купятъ хлѣбъ. Юсифъ можилъ имѣти да имѣтъ отвѣръ за зло-то, что бѣхъ му направили; и въ той знакъ, че да си отвѣща за зло е лоше пѣто, на и изъяснило на единъ честенъ и добродѣтеленъ человекъ. Той-тъ можилъ, въ прѣвый пѣтъ имѣти се неисказалъ, а кога дошли втори пѣтъ и по негѣвъ заповѣдь довели и брата му Беняминъ, тога имѣти се неисказалъ, прѣилъ-тъ братскы, надалъ-тъ-му богато и отпустилъ-тъ-му да си идѣтъ, та да доведѣтъ и баща му Іакова съ всичко-то негово домородство, и то было отъ 72 души.

Іаковъ отхожда въ Египетъ.

Братія-та Юсифови ся вратили у дома си съ великъ радостъ и рассказали бащи си все, что то ся случилось съ тѣхъ въ Египетъ. Іаковъ много ся възрадовалъ, като чулъ, че Юсифъ е живъ и че го выка при себе, и веднага трѣгилъ за въ Египетъ съ колесницѣ, коимъ-то му прѣилъ Юсифъ. Юсифъ въспрашвалъ така, както что ся случва, та и въ концѣ дѣтца, като стѣмать лични и богати человекъ, срамувать ся за свои-ты сирѣкшны родители и родинны.

Юсифъ излѣзълъ на далѣче, та посрѣщилъ бащѣ си, и отдавъ му всяка почестъ и любовь; объявилъ на царя, че баща му съ всичко-то си домородство дошълъ при него въ Египетъ, и испросилъ отъ него *Гесемскѣ-тъ* странѣ, та изселалъ такъ бащѣ си и братія-та си съ тѣхны-ты доморосты, на всякакъ ся грыжилъ, что то баща му да бѣде добръ и да прѣмине послѣдны-ты години отъ живота си съ радостъ и веселіе. Така видима-та прѣква Божія въ домороство-то на Іакова ся прѣнесла изъ Хананскѣ-тъ землѣ въ Египетскѣ-тъ странѣ *Гесемъ*.

Смръть Іакова и Юсифова.

Іаковъ поживѣлъ сѣдмнадцать години въ Египетъ. Прѣидъ да умре, той повѣкалъ смѣнове-ты си, та излѣлъ надъ

нихъ отеческа-тъ си благословіѣ; при това имъ казалъ, чтото щало да имъ ся случи исполѣ и заръчалъ имъ да прѣнесъть кости-ты му въ Ханаанска-тъ земѣ и да ги положатъ при мощи-ты на Авраама и Исаака. Наскоро слѣдъ него умрѣлъ и Иосифъ и заръчалъ имъ и той сѣще-то.

Притѣсненіе на Израилтяны-ты въ Египетъ.

Потомци-ти на Иакова или спорядъ друго-то негово имя нарѣчени *Израилтяне*, много ся размножили въ Египетъ и ставили читавъ народъ. На настанѣли и други царѣ, които не познавахъ Иосифово-то добро, нито цѣляха поговѣ-ты услу-ты въ потомци-ты му, нъ начали да ся болятъ отъ нихъ да не бы слѣдъ врѣмя да имъ отиѣматъ царство-то, та за това забрани да ся обхождатъ съ тѣхъ като съ робѣ и всякакъ ся мѣчили да ги доврѣшятъ съ тяжки и непрѣстанны работы, и най-сѣтиѣ, когато видѣли, че неже да имъ ся досади съ това, издадо ся заповѣдъ на бабы-ты, чѣмъ ся роди мжжеско еврейско, дѣте да го хвърлятъ въ рѣкъ-тъ. При това

е было забранено на Израилтяны-ты да слугувать и на вѣра-тъ си и да приносять жертва Богу.

Роженіе на Моисея, 3759 год.

Въ врѣмя на това гоненіе врѣху Израилтяны-ты родилъ ся и *Моисей*. Майка му го крыла у дома си цѣлы три мѣсяци; нъ понеже ся бояла да не бы да го намѣрятъ, упле-ла единъ ковчежецъ, намазала го съ смола, турила Моисея вътрѣ и пустила го въ трѣстѣя-тъ край рѣкъ Нилъ; Нъ и тукъ не бы былъ упазенъ Моисеевъ животъ, ако не бы ся грижилъ Богъ за него. Царска-та дѣщеря дошла на рѣкъ-тъ да ся мие. Тя съглядала ковчежеца, заповѣдала да го извадятъ и, кога го отворила, нашла въ него

мжжеско дѣтенце, че плаче. Тя ся смилала надъ него, научила да избави живота му и да ся го отгледа за чядо. Моисеева-та сестра съдѣла тамъ на-близу за да види, что ще стане съ него, и отишла при царска-тъ дѣщерѣ, та и казала да найде на дѣте-то подобницъ. Царска-та дѣщеря пристала, и тя и довела сѣща-тъ своѣ и Моисеева майка,

Така е земята! Моисей въ царския дворъ, гдѣто го отгледали и изучили съ голѣмо прилѣжаніе. Съ Моисея ся случило това, което често ся случва съ сѣромашки дѣтца, за които Богъ возбужда съжалеіе въ сѣрца-та на добродѣтели челоѣви за да ги отгледать и изучать.

Моисей живѣлъ въ царския дворъ 40 години. Той ако и да не живѣлъ въ това врѣмя между рода си, нѣ пакъ го е обичалъ и грижилъ ся е за негово-то избавленіе. Единъ пѣтъ видѣлъ, че единъ Египтянинъ бѣ Евреина, той ся распалилъ отъ ядъ и убилъ Египтянина. Другъ пѣтъ сѣщилъ двама Еврее, които ся прѣспирали по между си. Моисей началъ да ги примирява и да имъ казва, че сѣ братія по между си, та негрѣбва да ся карать; а единия отъ тѣхъ му рѣкъ: кой ти е пратилъ да ны сѣдишь? Да неискашъ да убѣишь и отъ насъ нѣкого, както уби завчера Египтянина? — Като чулъ това Моисей, уплашилъ ся да не бы да ся чюе злочинство-то му до царския дворъ и побѣгнулъ изъ Египетъ въ *Мадіамскѣ-тѣ* земли. Тамъ ся оженилъ и прѣсѣдѣлъ 40 години.

Избавленіе на Израилтяны-ты отъ Египетско-то тегло.

Между това, когато Израилтяне-ти олъ день на день испадали въ по-голѣмы мѣкы и неволи отъ Египтяны-ты и въ тѣмъ крайность нѣмали вече никакъ надѣжда за избавленіе: то Божіе Провидѣніе опрѣдѣлило Моисея да ги избави отъ това тегло.

Ближъ Моисей былъ въ поле-то съ стадо-то си. Тамъ на планинѣ *Хоривъ* съгледалъ кѣниинъ, че гори въ пламяхъ, а не изгорѣва. Той отишълъ да види това чюло, нѣ кога приближилъ, чюлъ изъ кѣниинъ-тѣ гласъ, който му говоритъ: „Моисее! неприближай ся, нѣ иззуй обу-
ва-та си, защото мѣсто-то, на което ты

тоишь, е свято. Видѣхъ вече тегло-то на *Синове-* и Израилевы, нѣ иди кажи Фараону да ги отпусти изъ земь-тѣ си. Царь-тъ що ся противи на това; нѣ Азъ щѣ поразимъ Египта съ много чюдеса, доклѣ ги отпусти.“ Тукъ самъ Богъ ся явилъ Моисею и обещалъ да му даде на помощь и брата му Аарона.

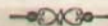
Моисей послушалъ Бога, отишълъ съ брата си Аарона при Фараона и рѣкъ му: „Богъ Израилевъ заповѣда да да отпустишь Израилтяни-ты изъ земь-та си.“ Фараонъ ся разсердилъ за това и вмѣсто да ги отпусти, наченалъ да ги мѣчи съ още по-тяжки работы. Заради това Богъ починилъ голѣмы чудеса чрезъ Моисеа и Аарона и съ десять различнымъ наказаніи наказалъ Египта, та дано ся склони Фараонъ, да отпусти Израилтяни-ты. Най-сѣгнѣ прѣзъ една нощъ Богъ поразилъ всички-ты прьвенци Египетскы, на и самаа царскый сынъ. Тога Фараонъ уплашенъ отъ това, веднага повыкалъ Моисеа и Аарона и казалъ имъ, че отпуща Израилтяны ты. Така чюдно съ ся избавили Израилтяне-ти отъ Египетско-то робство послѣ 215 години, откакъ ся умножили до три милліона души.

Трьѣніе на Праведнаго Іова.

Около това врѣмѣ — приказва ся въ Св. Писаніе — живѣлъ е въ земь Хусъ, въ Аравіѣ Праведный Іовъ, който да избави насъ отъ діаволско-то робство гнѣвъ, отъ грѣха и былъ богатъ и много добродѣтелемъ человекъ. Неговъ-тъ отъ смръть-та съ Свое-то Въскръсеніе. Въ ащѣ-та нощъ,

твърда надѣжда на Бога немогли да поколебавать ни най-голѣмы-ты му бѣды и неволи. Въ Библиѣ-та, въ книгѣ, ко-ято ся нарича на негово имя, казва ся, какво Богъ му на-прашалъ много бѣды и неволи за да омыта трѣѣніе-то му. Нъ Іовъ всичко това понесълъ и прѣтърпѣлъ безъ да проду-ма ашъ за Бога. Той и въ най-голѣмы-ты си мѣжы и тяжкы неволи остана покоренъ Богу и само на одного Него вѣла-галъ всички-та си надѣжда. За това Богъ най-сѣгнѣ не са-мо что го освободилъ одъ всички бѣды, нъ и богато го на-градилъ съ още повече добрини, отъ колко-то ималъ на-прѣди. Това показва, че и извънь Ханаанскѣ-та земь има-ло такымы домородства, които познавали и почитали истин-наго Бога.

Одтѣленіе III.

Отъ исхода на Израилтяни-ты изъ Египта до Саула прьвый царъ Израилскый (550 год.).

Установленіе Пасхѣ-та и исходъ на Израилтяны-ты изъ Египетъ.

Израилтяне-ти прѣди да излѣзътъ изъ Египетъ, по Бо-жіе повеленіе трѣбвало оныя послѣдныя вечеръ всяко до-мородство да заколи по едно мъжско агне, кое-то да нѣма никаквы недостатъцы, да го опече и благоговѣйно да го изъ-де съ прѣсентъ хлѣбъ и горчивыя травы. Тая вечера у Изра-илтяны-ты ся нарича *Пасха*, а агне-то — *Агнецъ-Пасхал-ный*, и служило е на Израилтяны-ты въ споменъ за избав-леніе-то нѣтъ отъ Египетско-то робство. — Въ тая Пасхѣ е прѣдставенъ общаанный Спаситель Мира, Іисусъ Хри-стосъ.

откакъ свръшили пасхъ-тъ, Мойсей повелъ Израилтяны-ты прѣзъ пустынь-тъ до Червено-то море. А за да ся непо-
бръкаты въ пѣтя си, Самъ Богъ гы е прѣводилъ деиѣ въ об-
лакъ, а ноцѣ въ огнень стлѣбъ.

Послѣ това Фараонъ ся раскаялъ, зачтото отпустилъ
Израилтяны-ты, погналъ гы съ силю войскъ и застигналъ
близо при Червено море да гы врати назадъ; нъ Богъ
чюдесно избавилъ Израилтяны-ты, а погубилъ Египтяны-ты:
единъ тъмень стлѣбъ отъ облакъ ся испрѣчилъ измежду
Израилтяны-ты и Египтяны-ты така, чтото немогли да ся ви-
дятъ единъ другый; послѣ Мойсей по Божіе повеленіе
ударилъ съ своя жезлъ море-то и то ся раздѣлило на-двѣ,
та прѣминули Израилтяне-ти прѣзъ него, като по-сухо.

Слѣдъ тѣхъ влѣзълъ и Фараонъ съ войска-тъ си, нъ Мойсей
ударилъ пакъ на-крѣсть, та ся събрала вода-та и таа ея
потопилъ Фараонъ съ всичк-тъ ея войска.

Пѣтуване на Израилтяны-ты въ пустынь-тъ.

Израилтяне-ти, откакъ прѣминули Червено-то море, от-

правили ся прѣзъ Аравійск-тъ пустынь за въ Ханаанск-
тъ земль. Въ врѣмя на това пѣтуване Ангелъ Божій врѣ-
влѣлъ прѣдъ нхъ деиѣ въ облакъ, а ноцѣ въ огнень стлѣбъ,
за да имъ показва пѣть. Тукъ еднажъ немогли да намѣрятъ
сладка вода за пїанне, освѣтъ горчивъ. Тѣ захватили да ся
срьдять на Моисеа, нъ той по Божіе повеленіе, турилъ въ
немъ иѣкакво си дръво и тѣ стаяла сладка за пїанне. По-на-
татѣкъ имъ неостало храна, тѣ пакъ взяли да ся срьдять на
Моисеа, че гы довелъ въ тѣмъ пустъ земль, гдѣто да
умрѣтъ отгладъ, нъ Богъ гы помылвалъ и пращалъ имъ *ман-
на*, която падала всякъ утреникъ отъ небо-то. Другы пакъ
немогли да найдѣтъ никакъ вода за пїанне, народъ-тъ пакы
выкжалъ възъ Моисеа, нъ той по Божіе повеленіе, ударилъ

съ жезла зи въ единъ камъкъ, отъ когото потекла вода, до-
водна за да ся напїять вси чы.

Законъ и Священно Писаніе.

До Моисеево-то врѣмя чловѣци-ти нѣмали писанъ
законъ, нъ водили сѣ ся по *Естественный законъ*, сир. жи-

вѣли така, както ты учили разумѣть и свѣсть-та имъ. Освѣтъ тоя законъ водили съ ся още и отъ прѣданія, които още отъ Адамово вѣмя отъ родители на чяда съ прѣдаваны, та достигнали до тѣхъ : зачото прѣди потопа чловѣческый жикоть ся простиралъ до 900 години, а слѣдъ потопа до 300 год. и повече, та съ могли единъ другому родители-ти на чяда и на унуки-ты си да прѣдавать и да расказывать ученіе за Бога и за богоугоденъ животъ.

Нъ около Моисеевы-ты вѣмена чловѣческый животъ много ся скъсилъ, та само отъ прѣданіе немогло да ся упазити истына-та; освѣтъ това лоши-ты работы ся умножили между чловѣцы-ты, а спорядъ това имъ ся помрачила память-та съ глупость, та начинали да неслушать вече разума и свѣсть-тъ си. Зато Богъ благоволилъ да имъ даде *Законъ откровень и Свѣщенно Писаніе*.

Законъ откровень ся наричатъ ученіе-то за Бога и за угождение Богу, което е открьлъ самъ Богъ; а *Свѣщенно Писаніе* наричатъ книги-ты, что съ написаны по вдѣхнове-ніе отъ Бога.

Въ Пятдесятый день, послѣ откакъ излѣзли Израилтяне-

ти изъ Египетъ, Богъ ся-явилъ на *Синайскъ-тъ Планинѣ* въ огнь, дымъ и трѣбный гласъ, та имъ далъ чрезъ тѣхныи прѣдводитель Моисеа законъ.

Тоя законъ ся състоялъ отъ десять заповѣди, които были написаны на двѣ *скръжельи* или на двѣ каменны плочи. Главно-то имъ съдржяніе е това : *да обичаеи Бога повече отъ всичко друго нѣчто, а всякого чловѣка, както сами себе.*

А подробно ти казвать това :

1. Азъ есмь Господь Богъ твой, да не будутъ тебѣ бози инѣи, развѣ Мене.

2. Не сотвори себѣ кумира и всякаго подобія, елика на небеси горѣ, и елика на земли низу, и елика въ водахъ и подъ землею; да не поклонѣши ся имъ ни послужиши имъ,

3. Не приѣми имене Господа Бога твоего всуе.

4. Помни день суботный, еже святити его: шесть дней дѣлай и сотвориши (въ нихъ) вся дѣла твоя; день же седмый, Суббота, Господу Богу твоему.

5. Чти отца твоего и мать твою, да благо ти будетъ и да долголѣтєнь будеши на земли.

6. Не убій.

7. Не прѣлюби сотвори.

8. Не укради.

9. Не послушествуй на друга твоего свидѣтельства ложна.

10. Не пожелаи жены искренняго твоего, не пожелаи дому ближняго твоего, ни села его, ни раба его, ни рабыни его, ни вола его, ни осла его, ни всякаго скота его, ни всего, елика суть ближняго твоего.

Освѣтъ ты десять заповѣди Богъ далъ чрезъ Мойсеа на Израилтяны-ты и други още много правила, които ся от-носятъ до тѣхны-ты църковны и гражданскы наряды.

Въ това врѣмя Богъ изново утвърдиль Израилтяны-ты въ надѣждѣ, какво ще имъ даде Ханаанскѣ-та земь, които общалъ Аврааму. Подновиль имъ такожде и общаніе-то за Спасителя Мира, подъ имя *Великаго Пророка*.

Скинїя Свидѣнія или движимый храмъ Божій.

Богослуженіе-то на Израилтяны-ты ся состояло въ различни жертвоприношенія, които приносили съ молитвъ. А прѣква-та имъ, гдѣто отправляли тръжественно Богослуженіе, наричала ся *Скинїя Свидѣнія*: то было единъ храмъ отъ шятьръ (чидѣръ), който за прѣносилъ. Скинїя-та ся дѣлила на двѣ части: по-гольма-та часть ся наричала *Святая*, а по-малка-та — *Святая Святыхъ*; всичка-та Скинїя была обколена съ голѣмъ оградѣ. Въ Святыхъ Святыхъ былъ положенъ *Кисотъ завета*, сир. единъ ковчегъ, направенъ отъ многоцѣнно дръво и обкованъ всѣду съ злато. Въ тоя ковчегъ стоялы: *дѣв-тѣ скрѣпѣли* на заповѣди-ты, *златна*

стомя съ мѣнѣи и Аароновый жезлъ, а прѣдъ Скинїя-та имало жрѣвениникъ, гдѣто приносили жрѣтвы-ты.

За всенародно служеніе въ Скинїя-та были избрани *Левити, Сященници и единъ Прѣвосвященникъ*. Левити ся наричали затова, че провсходили отъ племя-то *Левіево*, а священици-ты были сынове-ти и внуци-ти *Аароновы*, които имали надъ себе единъ Прѣвосвященникъ.

Богъ наказва Израилтяны-ты за невѣріе-то имъ.

Израилтяне-ти прѣминули 40 години на пътя си, докѣ да дойдѣтъ въ Ханаанскѣ-та земь. Истина, тѣи могли много по-напрѣди да влѣзѣтъ въ тѣмъ земь: нъ дѣвѣтъ и пятнадесято-годишне-то имъ робство, което тѣи прѣтеглили подъ Египетскы-ты царѣ, така промѣнило изравы-ты имъ, чтото станѣли страшливи, малодушни и маловѣрни, та отъ това часто сѣ ся сѣрдилы и опирали на Моисеа, па и на самаго Бога, който отъ своѣмъ благость починилъ надъ тѣхъ толкъсь чудеса, за да имъ покаже свое-то могущество,

та да ся утвърдят още по-добре въ вѣрѣ-та, а тѣ пакъ си оставили маловѣрїи и показвали слабѣ надѣжжѣ къмъ Него.

Когато Моисей былъ на Синайскѣ-тѣ планинѣ 40 дни, тѣ си излѣли златно теле и поклонили ся на тоя идолъ като на Бога; а когато приближили до Ханаанскѣ-тѣ земѣ, прѣди да влѣзѣтъ вътрѣ, Моисей по Божіе повеленіе пратилъ чело-вѣци да ѿ обидѣтъ, за да видѣтъ, каква е и какви чело-вѣци живѣять въ нѣмъ.

Послѣ нѣколко врѣмя тѣ ся вратили и казали, че е много плодородна, че чело-вѣци-ти и сѣ много голѣми и

силии, на и градове-ти имъ сѣ ягко утвърдени. Оттова Израилтяне-ти до толко ся уплашили, чтого поискали да ся вратятъ пакъ назадъ въ Египетъ, а не да ся биятъ съ тѣя исполнѣи, та да погынѣтъ.

За това гѣхно маловѣріе Богъ ги наказалъ да ся скитѣтъ изъ пустынѣ-тѣ 40 години, доклѣ да измрѣтъ всички, които сѣ были на возрастъ повече отъ 20 години, освѣнь *Иисусъ Навинъ* и *Халевъ* остави живи, та заедно съ дѣта-та

на измрѣмъ-ты, които сѣставлявали вече ново Израилско племѣ, влѣзли въ обѣтованнѣ-тѣ (ханаанскѣ-тѣ) земѣ.

Смръть Моисеева.

Моисей былъ 40 години управитель на Божіи-тѣ прѣвѣ, и откакъ прѣтрьнѣлъ въ това врѣмя разлигнѣи противности отъ Израилтяны-ты, най-сѣтѣвъ умрѣлъ при прѣдѣ-ла на Обѣтованнѣ-тѣ земѣ безъ да влѣзе въ нѣмъ. Мѣсто-то, гдѣто погрѣбили Моисея, остало неизвѣстно, както ка-звать, по тѣмъ причинѣ за да не бы народъ-тѣ, който го ималъ на голѣмѣ почестъ, да го обоготвори.

За всичко, чтого ся приказа отъ сѣздание свѣта до тукъ, Моисей го е написалъ по вдѣхновение отъ Бога въ пять книги, които ся наричатъ : 1) *Книга Бытія*, 2) *Исходъ*, 3) *Левитъ*, 4) *Числа* и 5) *Второзаконіе*.

Входъ на Израилтяны-ты въ Обѣтованнѣ-тѣ земѣ.

По смръть-тѣ Моисеева иегово-то мѣсто по повеле-ніе Божіе застъпилъ *Иисусъ Навинъ*. Той извелъ Израилтя,

ны-ты изъ Аравійскѣ-тъ пустыни въ Обѣтованнѣ-тъ землѣ. Тукъ е трѣбовало голѣмъ борбѣ и проливаніе крѣви, докѣ да ся покори и прѣвземе тая земля отъ нейны-ты силы и непобѣдимы жители : *Иерихоняне, Амореи, Фересее, Ханаанеи, Хеттеи, Гергесее, Евееи и Еевусее*, които съ мѣ населявали, нѣ Богъ помогналъ въ това врѣмя на своя народъ съ новы чудеса : рѣка *Иорданъ* потекла нагорѣ, та прѣмнижли Израилтяне-ти прѣзъ неѣ като по сухо.

Когато были обиколени да прѣвземаѣ градъ *Иерихонъ* стѣны-ты му ся съборили, като прѣнесли около него кивота на завѣта и священники-ти затрѣбили съ трѣбы-ты. Всѣдѣ Божія сила помагала на Израилтяны-ты, та чудно побѣждали рѣченны-ты народы и много лесно прѣвзали землѣ-тъ имѣ, които послѣ тѣхний Исусъ Навинъ раздѣлялъ на 12-тѣ колѣна Израилевы.

Исусъ Навинъ по вѣхновеніе отъ Бога прѣдвидѣлъ, какаѣ Израилтяне-ти до-тога щѣ имѣти Божіе покровительство надъ сабе, та мирно да владѣть тѣмъ землѣ, докѣ бѣдѣть вѣрни истинному Богу. Заради това той събрааъ

старѣйшины-ты отъ всяко колѣно и много народъ, прѣдставилъ имѣ всичкы-ты чудеса и благодѣянія, които Богъ починалъ тѣмъ, на гы заклѣлъ да познавать само одного истиннаго Бога, Нему да ся покланяѣтъ, свѣты-ты Му заповѣди да исполнявать и само на одного Него да ся надѣють, и да ся пазятъ отъ злочестивы-ты иноплеменническы обычи и отъ идолопоклонство.

Израилтяне-ти ся врѣкли Исусу Навину, каково щѣть исполнявать всичко, что имѣ зарѣчалъ, и стояли си на думѣ-тъ, докѣ той былъ живъ; нѣ послѣ малко врѣмя, откакъ умрѣлъ Исусъ Навинъ, Израилтяне-ти прѣстали да слушать неговы-ты свѣты, заборавили неговы-ты порѣчїи и малко-по-малко начинали да отпадать отъ вѣрѣ-тъ въ истиннаго Бога. Смѣсили ся чрезъ женитѣ съ злочестивы-ты Ханаанскы народы, прїали тѣхны-ты обычи и съ това паднали въ идолопоклонство. А пакъ колкото ослабѣвали въ надѣжда-тъ на истиннаго Бога, толкова повече съ губили Неговѣ-тъ благодать и помощь и ослабѣвали въ юначество-то си, съ което были страшни до това врѣмя на непрїатели-ты си. Така като видѣли слабость-тъ имѣ изыческы-ты народы, нападали на Израилтяны-ты, надвигали имѣ и гы порабоощавали.

Сѣдѣи Израилеви.

Всегда, когато достигали Израилтянети до голѣмо зло, раскаивали ся и обращали ся камъ истиннаго Бога и Той ся смилывалъ надъ тѣхъ, та имѣ прашалъ человекѣи *избавители*. Тия избавители сѣ были человекѣи юнѣци, които ся надѣяли на Бога и които самъ Богъ подвигалъ, та ставали начальници надъ Израилтяны-ты, побѣждавали изычницы-ты, подавали на своя народъ миръ и тишина, истреблявали идолопоклонство-то и вводили истинното-то Богослуженіе. Тия человекѣи сѣ варѣчени : *Сѣдѣи Израилеви*. Такыи сѣ были : *Гедсонъ, Варакъ, Пророчица Девора, Сѣласонъ, Іефтай, Іаизъ, Самуилъ* и други.

Гедеонъ.

Голѣмы пакости на Израилтяны съ правили Мадіамляне-ти подѣ прѣводителя си *Амалика*. Богъ покаялъ Израилтяны-ты, избралъ имъ за прѣводитель *Гедеона* и вооружилъ го съ силѣ и крѣпость за да иде срѣщѣ *Амалика*. Гедеонъ събралъ до 30,000 войскъ, нѣ прѣли да ся удари, Богъ му заповѣдалъ да отпусти войскъ-тѣ, та само съ 300 безоружны мѣже заобколылъ ношѣ неприятели стана, на изненадѣнно запалили свѣщи и затрѣбили трѣбы-ты така, чтото отъ тоя шумъ и свѣтлина Мадіамляне-ти ся смѣтили, взяли да ся бѣжѣ единъ другий и обрѣжли ся на бѣгъ, а Гедеонъ ги погналъ, та съсипалъ и войскъ-тѣ и войволы-ты имъ. Послѣ тоя бой Израилтяне-ти были мирни 40 год.

Самсонъ

По врѣмя ся усилили надѣ Израилтяны-ты пакѣ Филистимляне-ти и взяли да ги покорявать. Израилтяне-ти въ тѣмъ бѣдѣ повыкали Бога на помощь и Той имъ избралъ за

начальникъ одѣ помежду тѣхъ человекъ юнакъ и силенъ, по имя *Самсонъ*.

Той съ единъ ослѣ челюсть чудно поразилъ Филистимляны-ты, конто нарушявали общія миръ и жалро управлявалъ Израилския народъ цѣлы 20 години.

Священникъ Ілїй.

Слѣдъ Самсона надѣ Израилтяны-ты было сѣлія *Священникъ Ілїй*, человекъ добродѣтелей и богобоязливъ. Той добръ управлявалъ Израилския народъ 40 год. нѣ на старость, той сгрѣшилъ, като ся осланялъ повечето на своины двама недостойны сынове, такожде священники *Офни* и *Финеесъ*. Тѣи были развращени и небогобоязливи, та дори и на всенародно богослуженіе не ся бояли отъ да ся сѣжѣтъ надѣ Божіа законъ, да стоять неприлично и съ това да съблзязывать и други-ты; а баша имъ ги ненаказвалъ, нито ся грѣшилъ за да ги исправи, заради това Богъ наказалъ и него и сынове-ты му. Тѣи и двама-та погынали въ единъ бой съ Филистимляны-ты; а Ілїй баща имъ, като ся научилъ за тѣхна-тѣ

смерть и за плѣненіе-то на кивота Божій, отъ страхъ падали
отъ стола и убились ся смертоносно.

Така родителю, които ся негрыжат да отгледать дѣт-
ца-та си и да ги наказватъ за своеволства-та имъ, докль сѣ
малки, докарватъ и на себе и на дѣтца-та си лоши сѣтнини.

Самуилъ пророкъ и послѣдній сѣдѣя Израилскій

Въ Ііево-то вѣрмя ся родилъ *Самуилъ*. Той былъ отъ
Левитскій родъ, а отгледать ся отъ Ііа, въ неговѣ-тъ къ-
щѣ. Тукъ той лесно е можалъ да ся разврати покрай Ііе-
вы-ты сынове: нѣ благочестива-та негова майка, *Анна* още
отъ малко начяла да го учи на законъ Божій и на всяко до-
бро. Това доброе и ранное вѣстытаніе майчино му така ся
вкоренило въ Самуилово-то сръдце, чтото той между злонъ-
равимъ-ты и развращеннмъ Ііевымъ сынове прѣуспѣлъ въ до-
бродѣтель и въ благонравіе, та ставалъ и Богу и на чело-
вѣщъ-ты любезенъ. Въ това вѣрмя Израилскій народъ былъ
еще злѣ отъ язычници-ты, та му были потребимъ чело-
вѣци, цѣли отъ мѣдрость, великодушіе и страхъ Божій, каквото

что былъ *Самуилъ*, който освѣтъ това былъ и пророкъ. Той
като сѣдѣя управлявалъ Израилтяны-ты до глѣбокъ старость;
искоренилъ идолпоклонство-то, което ся было въвлѣкло меж-
ду нихъ; въздвигалъ истинно-то Богослуженіе и основалъ
училище за Законъ Божій.

IV. Отдѣленіе.

Отъ прввй Израилскій царь *Саула* до Вавилонско-то плѣненіе
(513 год.)

Саула.

Самуилъ при старость-тъ си научилъ да постави двана-
та си сынове за да управляютъ на мѣсто него Израилскыя
народъ като сѣдѣи; нѣ пожеже тѣи были въ нѣравы-ты си
злочести, а на сѣда пристрастни и користолюбиви, то народъ-
тъ ги напразилъ и пожелалъ да си има царь, както други-
ты околныя народы. Заради това Богъ повелѣлъ *Самуилу* да
имъ помаже за првѣй царь *Саула* отъ Вениаминово-то племѣ.

Саулъ былъ кроткъ и благоразуменъ. Той, откажъ ся въцарилъ, принесълъ голѣмъ полъзъ на цркъвѣ-тъ Божіѣ, за-что то ѿ очистилъ отъ магесницы и баятеле, на които су-евѣрни челоувѣци ся надѣяли повече, нежели на провидѣніе Божіе. Изъ той неосталъ до край живота си така добродѣ-ленъ и богобоязливъ, та да испѣлнява царскы-ты си длъж-ности кѣмъ народа спорядъ закона Божій. Саулъ станалъ самоволенъ, Богу непокоренъ и невѣренъ и най-сѣтливъ до только суевѣренъ, что то самъ ходилъ при вѣкомъ си бабич-ка да си бае, за да научи отъ нея, каквы сѣтницы ще има отъ война-тъ, които мислилъ да подкачи съ Филистимяны-ты. По тѣя причины Богъ избралъ чрезъ Самуила на мѣсто Саула за царъ *Давида*, най-младша отъ седмь-тѣхъ сынове Іессеевы отъ Іудино-го колѣно.

Давидъ.

Давидъ, вторый царъ Израилскый, откажъ ся помазалъ отъ Бога за царъ, живѣлъ у Сауловый дворъ безъ да ся мѣ-ша въ царскы-ты работы, доклѣ былъ живъ Саулъ. Той испрьво ся прославилъ съ това, че въ боѣ съ Филистимля-

ны-ты хвърлилъ камѣкъ съ пращъ, та ударилъ по чело-то прѣводителя имъ *Голиата*, който былъ необыкновенно ве-ликъ и силенъ челоувѣкъ, а послѣ го заклалъ съ мечи си.

Саулъ завидѣлъ на Давида за тѣмъ слава и искалъ да го убіе, въ Давидъ побѣгнулъ отъ двора му и съ кротость и трѣпѣніе прѣтегилъ длъговѣменно гоненіе отъ Саула, кого-то почиталъ като помазанникъ Божій.

Наскоро ся отворил пакъ бой съ Филистимляны-ты. Саулъ заедно съ четиры-ты си сынове отишълъ насрѣщъ имъ съ войскъ, иъ Богъ понеже былъ вдигналъ благодать-та си отъ Саула, то и благополучіе-то было отстапило вече отъ него. Филистимляне-ти му навдвали. Четиры-ты негови сынове погынѣли и самъ той раненъ побѣгналъ, а за да непад-не живъ въ рѣцѣ на неприятели си, проболъ ся самъ и из-лъхналъ.

Давидъ дори сега сѣдѣлъ на царскѣмъ прѣстолѣ. Той былъ великодушенъ и неустрашимъ, а при това снисходи-теленъ и милостивъ какъ бѣдѣ и сироты и кроткъ въ царско-то си величіе. Давидъ съ своимъ-тъ мадростъ и бла-гость утвърдилъ царствованіе-то си надъ вси-ты Израилскы племена и мирно ги управлявалъ цѣлы 40 години. Въ това врѣмя той побѣдилъ много народы, разширилъ царство-то си, довелъ богослужение-то въ най-добръ рядъ и прѣвзѣлъ отъ Евусей-ты горъ Сіонъ, гдѣто направилъ за себе-си жи-лище и мѣсто за да ся дръжи кивотъ-тъ Господень, най-прѣ-ва-та святины на Израилтяны-ты. Давидъ въ всичко ся мѣчилъ да ся покаже, като отецъ на свои-ты подданны и всякакъ заягаль да бѣде полезенъ на прѣквѣ-тъ Божій. Отъ го-лѣмъ-тъ си прѣданность къмъ Бога, Давидъ научилъ да съгради въ Іерусалимъ недвижымъ храмъ Божій, за който приготвилъ и сгради. Той е написалъ и псалмы-ты, които прѣквѣ-та е пріяла за умирительно-то имъ съдръжаніе и на-радила да ся четътъ всякой день при богослужение-то.

За всички тѣя добродѣтели Давидъ получилъ отъ Бо-га обѣщаніе, подобно Аврааму, какво отъ негово-то плѣмя ще ся роди Спаситель, който ще царува вѣчно.

Слабость Давидова и негово раскаяніе.

При всичко това обаче и Давидъ неосталъ безъ погрѣшки. Безжѣрна-та му любовь къмъ сына си *Авессалома* была причина, та станалъ тоя неговъ смѣтъ злоправецъ, докаралъ на башъ си много грѣшки и най-сѣтъи самъ си причинилъ и загубѣ-тъ. На и самъ Давидъ по чловѣческъ-тъ си слабостъ съблзнилъ ся и тяжко сгрѣшилъ прѣдъ Бога;

нъ послѣ ся покаалъ, умиленно исповѣдалъ грѣхове-ты си прѣдъ Бога и съ съкращенно срдце испросилъ отпущеніе. Това ся види изъ пѣсокъ отъ неговы-ты псалмы.

Соломонъ.

По смрътъ-тъ Давидовъ въцарилъ ся смѣтъ му *Соломонъ*. Той, както и баща му, царувалъ пѣлы 40 години надъ Израилтяны-ты и царствованіе-то му было мирно, зачото не трѣсилъ слава въ завоеванія. Соломонъ испрьво врьѣлъ по добры-ты наставленія, които му прѣдалъ баща му на смрътныя си частъ, та съ голѣмо правдолюбіе управлявалъ

варола и намѣсто прѣжнь-тъ скиній, той съградилъ великолѣпнъ храмъ въ прѣстољныя си градъ Іерусалимъ. Тога е было около 1000 год. прѣди Рождество Христово.

Соломонъ ся прославилъ и по мъдрость-тъ ся, които испросилъ отъ Бога съ молитва. Нъ при всичко това той неосталъ докрай вѣрнъ истинному Богу : зачото въ старость-тъ си ся прѣдалъ на распустижъ животь ; развратилъ

ся по край язычески-ты жены, та падналъ въ идолопоклонство. По тѣмъ причинамъ той отпадалъ отъ Божіе благоволеніе и царство-то му ся развалило. Соломонъ е написалъ прѣзъ живота си три книги : *Притчи*, *Екклесіастъ* и *Пѣсни надъ пѣснми*. За него казвать да е написалъ и книгъ *Прѣмъдрости*.

Раздѣленіе на 12-тѣ колѣна на царства : Іудейско и Израилско.

Слѣдъ Соломона въцарилъ ся надъ Израилтяны-ты сынъ му *Ровоамъ*. Той като младъ и неискусенъ, на обколени такожде отъ млади и глупавы съуправители подобни нему, нещаль да послуша молбъ тѣхъ на народны-ты старѣйшины за да смали данька. Заради това десять-тѣ племена веднага ся оттеглили отъ него и избрали си за царь *Іеровоамъ*, сына *Наватова*, а само двѣ племена : *Іудино* и *Веніаминово* остана подъ *Ровоамъ*. Така отъ едно силно Израилско царство станали двѣ малки и слабы царства : *Іудейско* (отъ двѣ-тѣ племена) и *Израилско* (отъ десять-тѣхъ племена). Това раздѣленіе на Израилскый народъ е причинило пагубны сѣтнины на Църквѣ тѣхъ Божіимъ.

Идолопоклонство въ Израилско-то царство.

Іеровоамъ былъ пръвъ царь въ Израилско-то царство и ималъ столицѣ-тѣ си въ *Сихемъ*. Нъ зачото ся боялъ да не бы подданици-ти му, като ходять въ *Іерусалимъ* на поклоненіе Истинному Богу, да ся съединять нактъ съ Іудейско-то царство; заради това той всякакъ залягалъ да ги обрне въ идолопоклонство и по тѣмъ причинамъ издѣлъ два златны телпы и накаралъ подданицы-ты си да имъ ся покланяють. Негови-ти прѣмънници наскоро избрали за столицѣ градъ *Самаріѣ*, живѣли такожде въ идолопоклонство, правили всякакви неправды и помежду нихъ нѣмало ни единъ благочестивъ.

Въ царствованіе-то на *Ахаавъ* идолопоклонство-то

достигало до най-высокъ стѣпень. Той за да угоди на жекъ си *Іезавелъ*, накаралъ народа да ся покланя и на *Ваала*, когото сѣхъ почитали за Богъ тамошни-ти околни народи, и така въ всичко-то Израилско царство остана само 7000 души, които да ся непокланяють на тоя идолъ.

Разрушеніе на Израилско-то Царство.

Въ това врѣмя живѣлъ Пророкъ *Іліа*, който е залягалъ да истреби идолопоклонство-то и да утвърди поклоненіе-то одному истинному Богу. Той прѣдказалъ на царя *Ахаавъ*, какво за негово-то прѣзреніе истиннаго Бога, ще бѣде тригодишно бездѣжіе, а спорядъ това и голѣмъ гладъ; на край това врѣмя, за да покаже ничтожность-тѣхъ на лъжливы-ты богове и могущество-то на истиннаго Бога, *Іліа* съ молитвъ-тѣхъ си свалилъ отъ небо-то огнь на приготвенѣ-тъхъ жрътвахъ, нъ злочестивый *Ахаавъ* отъ това и отъ други мно-

го *Іліевы* чудеса не само что ся несвѣстиялъ, та да ся оставъ отъ идолопоклонство-то, нъ поискалъ и да го убіе. Найсѣитѣ *Іліа* побѣгналъ отъ него и възнесълъ ся живъ на небо-то като *Енохъ*.

Слѣдъ него и Пророкъ *Елисей* е прѣдизваля много бѣды, които имало да снѣмѣять Израилско-то царство за негово-то отстапленіе отъ Истиннаго Бога, въ Израилскы-ты царіе нещали ни да знають за това, а оставали си пакъ въ идолопоклонство и нечестіе. Послѣ ся скарали на-злѣ съ Иудейско-то царство, а зговорили ся съ Египтяны-ты, та заедно съ нихъ да ся бѣють съ *Ассирійцы-ты*: това е было причина да ся загубять съвѣтъ, зачото Ассирійскый царь *Салманасаръ* най-сѣдне побѣдилъ Израилскаго царя *Осія*, отвелъ го съ повечето отъ народа въ робство у Ассирію; а въ Самарію и по другы-ты Израилскы градове населилъ язычници, на кой-то законъ-тъ ся разшѣлъ съ Израилскыя и тѣи оттога начинали да ся наричять *Самаряне*. Отъ тоя пѣльнъ никога вече не ся възвръщали десѣть-тъ колѣна въ отечество-то си, нѣ остави разсѣяни по различни страны.

Богобоязливостъ Товитова.

Въ това сѣще пѣбненіе измежду Израилтяны-ты намирали ся и благочестиви чловѣци, какви-то за примѣръ: были *Товитъ* и сынъ му *Товіа*. Тѣи си остави навсегда добродѣтели, помагали въ бѣды-ты на свои-ты единоплеменны, хра-

нили ты, обличали ты и погребали оныя, които никой не щалъ да погребе. Старый *Товитъ* на смрътъща си члѣсъ далъ на сына си *Товіа* това наставленіе: „члѣдо, прѣзъ всячкыя си животъ имай въ срьдце-то и прѣзъ дочѣ-ты си Бога, и всякакъ ся пази да не направишь дори и най-малко нѣчто, кое-то е противно на Неговъ-тъ заповѣдь. Не бѣди не милостивъ камъ бѣдны и сироты: когато имашъ много, много имъ отдѣлай, а кога малко, малко давай, нѣ всегда прави това отъ чисто срьдце и съ драгъ волю. Допытай ся всегда отъ добры и благоразумны чловѣци, та да бѣдешъ и ты такъвъ. Благодарѣ Богу за колкого добринны ти давае: да Му ся да оправя твои-ты работы всегда на добро, и вси твои постанкы да нарядда по Неговъ-тъ святъ волю.“

Товіа былъ добръ момъкъ. Той наскоро трѣгивалъ по спасително-то ученіе и добрыя свѣты бащини си. Всѣкы-ты си работы начиналъ съ молитвъ; камъ свои-ты благодѣ-

тели и пріятелі ималъ истинно почтеніе и величїемъ благодарности; слѣдъ самъ-тъ смирѣть на родители-ти си показалъ своимъ-тъ непрѣмѣннѣ сыновнѣ жиль, а на свои-ты сроднищи и ближии правилъ, колкото можалъ, всяко добро : заради това не само члѣда-та му, нѣ и внуци-ти му живѣли въ голѣмо добро, зачото и Богъ гы любилъ и вси человѣци гы милвали.

Състояніе на Цркъвъ-тъ въ Іудейско-то царство.

На Іудейско-то царство столица-та былъ градъ *Іерусалимъ*. Жители-ти на това царство остави вѣрни, да се покланяютъ истинному Богу въ Іерусалимскыя храмъ : заради това и повечето отъ оныя въ Израилско-то царство, които бѣха вѣрни истинному Богу, прѣселили се въ Іудейско-то царство. Третій Іудейскій царь *Аса* и четвъртый *Іосафатъ*, залягали да възстановятъ въ царство-то си почитаніе-то единому истинному Богу. Нѣ испослѣ Іудей-ти до толко се развратили, чтото начинѣли да се покланяютъ и да приносятъ жрѣтвы *Молоху*. *Езекиа*, тринадесетый царь Іудейскій, человѣкъ благочестивъ, възобновилъ Богоугодно-то служеніе, и зато Богъ му помогалъ, та чюдно избавилъ Іерусалима отъ побѣдоноснаго Ассирійскаго царя *Сеннахирима*. Шестнадцатый Іудейскій царь *Іосіа* такожде былъ благочестивъ и послушенъ на Божїи-ты заповѣди. И така само четворица отъ Іудейскы-ты царѣ *Аса*, *Іосафатъ*, *Езекиа* и *Іосіа* были кротки и благочестиви, а остави-ти шестнадцать, едно по сродство и пріятелство съ Израилскы-ты царѣ, а друго по сдружаніе съ околны-ты язычески народы привнесли на ситнино-то богослуженіе вредителныя вѣрвы и обичаи: отъ това испослѣ цркъва-та начѣла отъ день на день да пспада, докѣ най-сѣтнѣ и Іудейско-то царство се развали и жители-ти му быдоха плѣснени отъ Вавилонскаго царя *Навуходоносора*.

Пророци.

Въ старо вѣрїи, а особно откакъ се раздѣлили Іудейско-то и Израилско-то царства, при владѣніе-то на цари-ты Богъ избиралъ иѣкои благочестивыя человѣцы, та гы напѣнявалъ съ своя Духъ за да открывать и на други-ты людѣ воли-тъ Му. Тыя человѣци сѣ нарѣчени : *Пророци*.

Пророци-ти сѣ пращани отъ Бога да пророкувать сирѣчь да прѣказвать и на другия человѣцы, чтото има да стане испослѣ, да правятъ чудеса, да се карать за идолопоклонство-то и за пороцы-ты, да казвать на нечестивы-ты, какво щѣтъ бѣдѣтъ наказани, ако се неисправятъ, а пакъ благочестивы-ты человѣцы да подкрѣпывать въ добродѣтели и да гы утѣшавать съ надѣждѣ за благодать божїю и за спасеніе.

Вси пророци, които сѣя появлявали у Израилскыя народъ, и то отъ раздѣленіе на царства-та до Іоанна прѣдтеча, были шестнадцать. Отъ тѣхъ

Авдіа е проповѣдалъ въ Израилско-то царство.

Іона е живѣлъ въ Израилскѣ-тъ земји, а проповѣдалъ покаяніе на жители-ты въ градъ *Ниневїа*, Ассирійскѣ столицѣ.

Осія проповѣдалъ въ Израилскѣ-тѣ землѣ.

Юиль е проповѣдалъ въ Иудейско-то царство и прѣдказалъ за сѣшествіе *Святаго Духа* на Апостолы-ты.

Амосъ проповѣдалъ въ Израилскѣ-тѣ землѣ.

Исаія пророкувалъ прѣди 760 год. до Р. Х. за рожденіе-то на Спасителя, за Неговы-ты страданія и за славѣ-тѣ Му, която щяла да бѣде послѣ това.

Михей проповѣдалъ по Исаія въ Иудейско-то царство,

и прѣдрѣкалъ е за Іисуса Христа, че ще ся роди въ Вие-леемъ.

Послѣ тѣхъ на-близу до паденіе на Иудейско-то царство проповѣдали *Софонія, Іеремія и Аввакумъ*. Послѣднати два сѣ пророкували и въ Вавилонско-то плѣненіе, а Іеремія е прѣдказалъ, какво Иудейскый народъ послѣ 70 години ще ся избави отъ Вавилонско-то робство, и ще ся врати пакъ въ отечество-то ся, гдѣто ще възобнови градъ Іерусалимъ и храма Божій.

Пророческы Списанія.

Отъ Пророцы-ты сѣ остави намъ и списанія въ Библиѣ-тѣ, нѣ тѣхно-то съдържаніе е почти еднакво : зачото вси Пророци сѣ пророкували най-много за обѣщаннаго Спасителя, когото сѣ наричали *Сынъ Давидовъ, Мессія или Христосъ* сир. *Помазаникъ*, наричали Го още и *Царь на правдѣ-тѣ, Богъ крѣпокъ, Князь на мира и Отецъ на бѣдѣ-щій вѣкъ*. Освѣтъ това, тѣ много потѣнко сѣ описали Негово-то дохождане на землѣ-тѣ; катъ : че ще ся роди отъ Дѣвица, че ще бѣде безгрѣшенъ, а ще пострада за наши-ты грѣхове; че ще даде на челоуѣмы-ты новъ вѣченъ за-вѣтъ, и че най-сѣтлѣ и сами-ти язычници щятъ ся обрѣвать и щятъ повѣрвать въ Христа и Нему щятъ ся поклонять.

ТРЕТІЙ ПЕРІОДЪ.

Отъ Вавилонско-то плѣненіе до Р. Х. отъ 4902 до 5508 год. (606 г.)

Плѣненіе Вавилонско

Послѣдній Иудейскый царь биль *Седекія*, челоуѣкъ зловрамень и беззаконникъ. Въ негово прѣмъ Богъ *вратилъ* Пророка *Іеремія* да сѣвѣтува и да учи и Царя и народа, отъ пророческы-ты сѣвѣты огинали напраздно и непослушали ся

отъ никого. Народъ-тъ ся развратилъ безъ мѣръ, дори и сама-та свѣтица на Іерусалимскыя храмъ была осквернена. Вавилонскый царь *Навуходоносоръ* наченъ да напада на Іудейско-то царство, и най-сѣтиѣ когато царь Седекія не одръжалъ клятвъ-тъ си, съ коимъ-то му ся заклѣтъ во имя на Израилскый Богъ, тога Навуходоносоръ освоилъ Израилско-то царство и прѣдалъ на огнь градъ Іерусалимъ заедно съ Храма Божій, и много хыляды народъ избилъ, а колкото остали живи, тѣхъ отвелъ въ плѣтъ и распръсилъ гы по Вавилонскѣ-тъ земь, гдѣто остали 70 год. въ робство.

Въ това жялостно състояніе Іудейскый законъ нѣколко ся неповредилъ измѣжду идолопоклонническый Вавилонскый народъ. Богъ пратилъ въ това врѣмя двама пророци *Даніилъ* и *Езекиилъ* да прѣдпазвѣтъ Іудей-ты отъ идолопоклонство-то и да гы наставлятъ на истинно Богопочтеніе и на законъ Божій.

Навуходоносоръ видѣлъ страшенъ сѣтъ, па не само, что неможалъ да го проумѣе, нъ неможилъ и да го запомни. Богъ открылъ тѣмъ тайна на-сѣтъ Пророку Даніилу, та той научилъ и припомнилъ на царя сѣня, който прѣдказвалъ, че

щѣтъ бѣтѣть едно по друго четири силы царства, въ врѣмя на които най-сѣтиѣ Богъ ще устрои вѣчно царство. За това Навуходоносоръ прославилъ Истиннаго Бога и далъ Даніилу, голѣмъ власть въ Вавилонско-то царство.

По иѣкое врѣмя Навуходоносоръ заборавилъ това, а заповѣдалъ на вси-ты ся подданицы да го познавать и почитать за богъ, та нему да ся покланятъ и молятъ за всяко. Даніилъ ся непокорилъ на това царско повеленіе, та зато го врѣлили въ ровъ, гдѣто пустили и гладны лвы за да го из-

ядѣтъ, нъ Богъ избавилъ Даніила неповредеиъ отъ лвы-ты. Това чудо още повече прославило и въздвигло на голѣмъ честь Даніила и прѣлъ царя и прѣлъ народа.

Другъ пѣтъ Навуходоносоръ поставилъ въ поле-то златенъ идолъ и заповѣдалъ всички да му ся покланятъ, по тѣмъ причинѣ хврѣлили въ запаленъ пещъ *Ананія*, *Азарія* и *Мисаила*, зашто-то нещали да послушѣтъ царскѣ-тъ заповѣдѣ, нъ Богъ чудесно избавилъ и тѣя моимъ неповредеиъ отъ огня. Отъ това Навуходоносоръ изново прославилъ истиннаго Бога и далъ Ананію, Азарію и Мисаилу начальство надъ Іудей-ты, что были въ негово-то царство.

Съ такими чудеса е избавилъ Богъ Иудей-ты отъ Вавилонско-то идолопоклонство и утвърдилъ ги е още повече отнапрѣдъ на благочестіе : зачото нещялъ да остави да ся развратя и да погине съвѣтъ той народъ, отъ които трѣбвало да ся породи *Спаситель на свѣта*.

По край Иудей-ты и язычници-ты въ Вавилонско-то царство начинали малко по малко да познавать истиннаго Бога.

Въ това врѣмя Богъ открылъ Даниилу, какво Христосъ ще ся яви на свѣта слѣдъ *седмидесятъ седмины*, сир. слѣдъ *четырестотинъ* и *девятдесять* години послѣ откакъ ся възобнови Иерусалимъ.

Иудее-ты ся освобождавать отъ робство-то и възобновлявать храма Божій и градъ Иерусалимъ.

Кокто прорѣкъ Пророкъ Іеремія и други пророци, така ся и сбывало. Каръ царъ Персидскій нападеахъ съ силнъ войска на Вавилонско-то царство, га го покорилъ и далъ дозволеніе на Иудей-ты да ся врънѣтъ въ отечество-те см и да съградятъ Иерусалима и Храма Божій. *Зоровавель* отвелъ

Иудей-ты назадъ въ отечество-то си Иудей, гдѣто направили жртвенникъ и принесли благодарственнъ жертвъ Богу за избавленіе-то си отъ Вавилонско-то робство.

На другъ-тъ година начинали да правятъ храма Божій, а въ това много пакости имъ правили Самаряне-ты, които много сѣ были усилили въ Иерусалимъ, докѣ были Иудей-ты въ Вавилонъ : въ при всичко това тѣ пакъ съградили *Вторымъ* Иерусалимскій храмъ. Въ това най-много подканялъ народа Пророкъ *Агей*.

А Священникъ *Ездра* и *Иесмія* виночорпецъ-тъ на царя *Артасеркса* съ пълномощіе отъ истаго царя много сѣ ся трудили при възобновленіе-то на градъ Иерусалимъ и за наряджаніе-то гражданскы-ты законы на Иудей-ты.

Около това врѣмя е порокувалъ Пророкъ *Захарій* за входа Христовъ въ Иерусалимъ и за тридесѣтъ-гѣхъ сребренни, за които щяли да продаждъ Іисуса Христа. А *Малагія* прѣдрѣкъ, че Христосъ щялъ да ся яви въ той сѣщій *Вторымъ* Иерусалимскій храмъ.

Заслуги на Ездра и Неемїя.

Казаный Священникъ Ездра ще ся помни довѣка заради добры-ты си работы камъ прѣквѣ-тѣ. Той е написалъ *Книгѣ Ездры* и *Книгѣ Есфирь*. Въ прѣвы-ты описеа, что е работилъ той, кога ся правилъ храмъ-тъ Божій и кога ся е градилъ градъ Іерусалимъ, а въ вторѣ-тъ книгѣ — какъ дѣвица *Есфирь* ся оженила за Персидскый царь Артаксеркса, и избавила народа отъ пагубны-ты клеветы на *Амана*, който былъ голѣмъ врагъ прѣдъ царя на Іудей-ты и мѣчилъ ся да ты доврши. За тоя Ездра, казвать, да е събралъ всичкы книги на *Ветхыя Заветѣ*, конто ся нарѣкоха испослѣ съ едно имя *Библия*.

А Неемїя, като управитель на Іудеѣ, подканялъ единоплеменны-ты си съ свои-ты съвѣты и примѣры на благочестіе и добронравіе : затова ся е и сподобилъ да го нарѣкють *праведенъ*. Той опрощавалъ длъга на сиромаси-ты си длъжники, а на бѣдны и сироты, не само отдѣлявалъ чясть отъ имота си, нѣ и други склонявалъ да ты приглядвать. Неемїя никакъ не былъ користолюбивъ.

Утѣсненіе състояніе на прѣквѣ-тѣ и прѣводчаніе Библиѣ-тѣ на Грьцкый языкъ.

По смръть-тѣ на Неемїѣ Іудей-ти были пакъ подѣ власть на Персидскы-ты цари, нѣ имали си за управители свои Прѣвосвященники. Гордость-та на иѣкои отъ тыя прѣвосвященники и тѣхно-то користолюбіе были причина, та идолопоклонство-то начинало полегка легка да ся распро-странява дори и въ самыя Іерусалимъ.

Когато *Александръ Великий* развалилъ Персидскѣ-тѣ Имперіѣ, Іудей-ти минѣли подѣ Македонско-Грьцкѣ власть, а слѣдъ смръть-тѣ *Александровѣ* понеже царство-то му ся раздѣли на много малкы царства, то Іудей-ти остави подѣ Сирійскѣ власть, а пакъ послѣ подпаднахъ подѣ власть на Египетскы-ты цари. Единъ отъ тѣхъ, *Птоломей Лаги* отвелъ до сто хыляды душъ въ Египетъ. А по заповѣдъ на неговый прѣемникъ *Птоломей Филадельфъ* былъ прѣведена Библия-та отъ Еврейскый на Грьцкый языкъ отъ 70 тѣлкователи за въ Александрийскѣ-тѣ библиотекѣ.

Маккевей възстановители на Богослуженіе-то.

Въ това врѣмя прѣквѣ-та Божія най-много е пострадала отъ Сирійскаго царя *Антиоха Епифана*. Той на два пѣти покорявалъ градъ Іерусалимъ, па дори и въ самыя храмъ Божій былъ поставилъ идолъ и прѣобрьквалъ го на идоlesко капище : зачтото искалъ да въведе у Іудей-ты идолопоклонство, а въ това много му помагала и неярливость-та на тогашни-ты Іудейскы Прѣвосвященники *Іасона* и *Менелая*; конто бы и безсовѣтны служители : нѣ и въ това сѣще врѣмя пакъ не е могло да ся истреби докрай истинно-то Богослуженіе измежду Іудей-ты. Іудейскый Священникъ *Маттатїя*, отъ когото происхождатъ Маккевей-ти и сынъ му *Іуда Маккевей* забранили отечество-то си, възстановили истинно-то богослуженіе и станѣли начальници надѣ Іудей-ты, та ты

управлявали, до когато Римляне-ти покорили Иерусалимъ и поставили имъ за царя *Ирода Идумейнина*. Въ тѣя вѣрмена нарядили въ Иерусалимъ свѣтъ, нарѣчешъ *Синедрионъ*. А пакъ нѣкой си изгонешъ изъ Иудеи Прѣвосвященникъ на имя *Онъ* въздвигналь въ градъ *Иерусалимъ* други храмъ Истинному Богу за Иудеи-ты, които были отведени въ Египетъ.

Въ тѣя усилены вѣрмена, когато Иудеи-ти сѣ были подъ чуждый яремъ и прѣбывали подъ власть отъ едно царство на друго, прѣтрыпѣвали хилыды бѣды и неволи. Въ това плачевно състояніе тѣи ся утѣшавали съ надѣждѣ, че васкоро ще дойде обѣщанный *Мессія*, който ще ги избави отъ това тегло. Мнозина обаче отъ нихъ были въ погрѣшкѣ за това : зачото си мылили, че Той ще дойде да устрои земно царство, въ което да царувать тѣи.

Ереси на Садукеи-ты и Фарисеи-ты.

Когато Иудеи-ти ся намирали въ това състояніе, появили ся испомежду имъ *Ереси* отъ *Садукеи* и *Фарисее*, а между тѣхъ ся показали и *учени-ти* или *книжници-ти*. *Садукеи*, отъ когото сѣ ся нарѣкли *Садукеи-ти*, не вѣрвали да има Провидѣніе Божіе, отрицалъ въскресеніе-то на мртвѣхъ-ты и казвалъ, че чловѣци-ти нѣма да прѣимать нито заплата за добры-ты, нито наказаніе за лоши-ты си работы въ бѣдѣшій животъ. А *Фарисее-ти*, были такыи чловѣци, които отвѣсь ся показвали много благочестиви, а отвѣтрѣ были най-беззаконни люди въ това вѣрмѣ. Когато правили нѣкое добро, то го правили само за да ся покажеть прѣдъ други-ты, та да ги хвалять. Тѣи раздавали милостыни по такыи мѣста, гдѣто имало много народъ, каквото да ся прочують, че сѣ милостиви. Запирали ся да ся молять Богу по крестопѣтища-та или тамъ, гдѣто прѣминуваль повече народъ, та да ги види, и на уста-тъ имъ было все да говорятъ за добродѣтель и правосѣдіе, а тѣи сами правили най-страшны неправды, да отнимать на сироты и вдовицы нѣмота и да го

присвоивать съ хитрость. Съ една рѣчь, тѣи были най-безбожни лицемерци : за това ся види на много мѣста и въ Священно Писаніе, гдѣто ги изобличива Исусъ Христосъ за лицемерство-то и пороцы-ты имъ.

Таково е было състояніе-то на Иудейскѣ-тъ Цркъвъ, около това вѣрмѣ, когато ся родилъ Исусъ Христосъ на земь-тъ; а пакъ други-ти народи по свѣта были потынали въ язычество.

Прѣдтеча Христовъ Св. Іоаннъ.

Между священники-ты на Второмъ *Иерусалимскій* храмъ имало единъ по имя *Захарій*; той ималъ женѣ *Елисаветъ*. Тѣи и двама-та были праведни и добродѣтели чловѣци; нѣ остарѣли безъ да имать дѣтца, та зато всегда ся молили Богу да ги подари съ чядо.

Еднажъ *Захарій* влѣзль въ храма да кади. Ангелъ му ся явилъ, та му казалъ, какво ще му ся роди отъ *Елисаветъ* сынтъ, който ще ся нарѣче *Іоаннъ* и ще врьви прѣди Христа за да приготви чловѣцы-ты да Го прѣимать. *Захарій* неповѣрвалъ това, та зато останаль нѣмъ, докль ся сблѣжлы Ангеловы-ты думы.

Когато му ся родило чадо-то и въ осмыа день трѣбвало по закона да ся обрѣже и да ся наименова, Захарій написалъ на дѣсчицѣ: „да ся нарѣче имя-то му Іоаннъ.“ Оттога му ся развръзашъ языкъ-тъ и начинашъ да хвали и да слави Бога.

Іоаннъ ся отгледалъ отъ родители-ты си, докль былъ малъкъ, и колкото расълъ по тѣло, толко повече ся укрѣплявалъ и съ Духъ Святый. Кога достигналъ въ мъжскый возрастъ, по Божіе повеленіе, той отишълъ въ пустыни-тъ около рѣкъ Іорданъ, гдѣто явно проповѣдалъ на хора-та, че трѣбва да ся покажеть, зачтото приближило царство неба-сно, сир. Христово-то и крищавалъ въ Іорданъ ошья, что си исповѣдали грѣхове-ты и училъ ги да вѣрватъ въ Тогова, който иде по него, сир. въ *Исуса Христа*.

Благовѣщеніе

Въ това врѣмя живѣла въ градъ *Назаретъ* една цѣломудренна дѣвица, по имя *Марія*, дѣщеря на *Іоакима* и *Аннѣ* които происходили отъ Іудино-то колѣно, отъ Давидовый родъ, слѣдовательно отъ царскый родъ, и живѣла въ сиромашіи. Тя была годена за *Іосифа*, който былъ отъ сѣвер-то

колѣно; иъ само да си има грижъ за неѣ: зачтото тя была посвѣтена Богу и имала намѣреніе да остане за всегда дѣва. Слѣлъ шесть мѣсяцы, послѣ Іоанново-то зачатіе, пратенъ былъ отъ Бога *Архангелъ Гавріилъ* въ градъ *Назаретъ* при тѣмъ дѣвицѣ *Маріи* да и яви, какво тя ще роди *Спасителя міра*. Архангелъ-тъ ѣ поздравилъ съ тѣмъ рѣчи: „Радуйся благодатная Господъ съ тобою; благословена ты въ женахъ!“ и казалъ и, че тя ще роди сытъ безъ мъжа отъ Духъ Святый, и ще Му нарѣче имя-то *Исусъ* и че Той ще ся нарѣче *Сынъ на Вышнего* и ще да царува до-вѣка. *Марія* пріяла тѣмъ думы съ вѣрж и съ смиреніе, и зачяла по ошненіе отъ Духа Святаго.

Послѣ това тя немогла да ся стрѣпи отъ радость за това толкосъ голѣмо призрачїе, съ което ѣ у достоилъ Богъ, иъ отишла при родиниѣ-тъ си *Елисаветъ* за да и каже, что-то ся случило съ неѣ. Прѣзи това Богъ открылъ *Елисавети*

тѣмъ тайнѣ; сир. че *Марія* носи въ утробѣ-тъ си *Спасителя* и тя ѣ посрѣщала съ тѣмъ рѣчи: „Откуда миѣ сіе да прійдетъ Мати Господа моего ко миѣ?“

СВЯЩЕННО БЫТОПИСАНІЕ

на прѣквѣ-тѣ

отъ новѣй завѣтъ.

Отъ Рождество Христова до наше ерѣмя.

Рождество Христово.

Въ время, кога да ся роди Иисусъ Христосъ, Иудейска-та земля была подъ Римскѣ власти. Въ Римъ царувалъ Августъ Кесарь, който заповѣдалъ да ся пишмѣтъ подданинѣ-ти му по всичко-то негово царство, и то всякой да ся запише въ онова мѣсто, отъ гдѣ-то прѣсходилъ неговъ родъ.

Спорядъ това Иосифъ и Марія, кѣто что прѣсходили отъ колѣно Иудино и отъ Давидовъ родъ, отишли отъ Назаретъ въ отечественна си градъ Вифлеемъ за да си пишмѣтъ.

Тамъ прѣѣзъ ношѣ-тѣ у едина нещера сѣ родилъ Господъ нашъ Иисусъ Христосъ отъ Прѣсвѣтѣлѣ Дѣвлѣ Маріѣ и быде по-вытъ въ пелени и положенъ въ яслѣ, зачото отъ много-то народъ, что былъ сѣ събралъ въ Вифлеемъ, немогли да на-мѣратъ мѣсто въ иѣкомъ кѣшѣ.

И така Единородный Сынъ Божій Иисусъ Христосъ, Снасятель на свѣта, воплотилъ сѣ е отъ Духа Святаго и отъ Дѣвлѣ Маріѣ въ 5508 лѣто отъ створеніе на свѣта въ градъ Вифлеемъ, въ това сѣще время и въ това сѣще мѣсто, кѣкто сѣ прѣдрѣкли за това Пророци-ти. Рождество-то Христово сѣ ознаменовало и прѣпрославило въ тѣмъ сѣщѣ-тѣ ношѣ отъ верьхѣ Небесный Ангелскый ликъ съ пѣніе: „Слава въ вышнихъ Богу, на земли миръ! въ чело-вѣцехъ благоволеніе!“ И това е показвало, кѣкво отроче-то Христосъ было прѣдъ Бога отрочѣ свято, чрезъ което трѣбовало да сѣ сврѣшѣтъ най-голѣмы-ти и спасител-ны дѣла: зачото никогѣ неслезили така отъ небо-то Ангели за да възвѣщаватъ роженіе на младенецъ и да му пѣ-ють хвалѣ подъ небо-то.

Поклоненіе отъ Пастыри-ти.

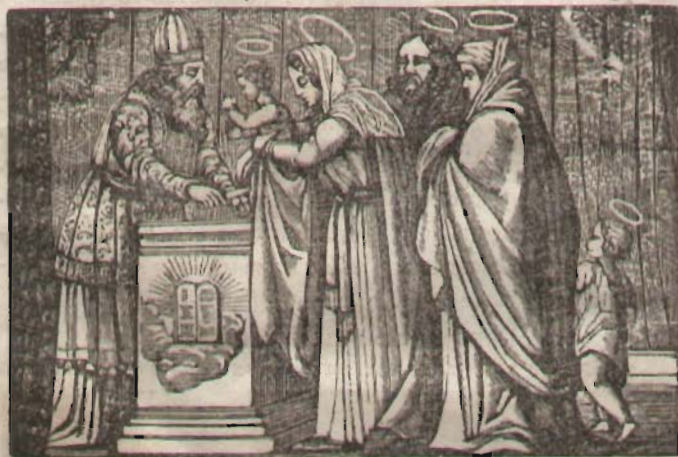
Въ сѣщѣ-тѣ ношѣ Ангелъ сѣ явилъ на пастыри, които

тамъ наблизу около Вифлеемъ пазили стадо-то си, и казалъ имъ, какво ся родилъ обѣщанный Мессія. А за да ся увѣрить още по-добрѣ, Ангелъ-тъ имъ казалъ: „идѣте въ Вифлеемъ и тамъ щете наѣтрите отроче, че лѣжи повыто въ яслѣ.“ Пастыри-ти веднага отишли въ Вифлеемъ гдѣто нашли Іосифа, Марію и отроче-то, че лѣжи повыто въ яслѣ и прѣви тѣмъ му ся поклонили, послѣ си отишли да славятъ и хвалятъ Бога за всичко, что чули и видѣли.

Обрѣзаніе Господне.

Въ осмый день отъ рожденіе-то обрѣзали отроче-то спорядъ Іудейскма Законъ и наименовали го *Иисусъ*, както было показано отъ Ангела още прѣди зачатіе-то му. — *Иисусъ* ще рѣче: *Спаситель*.

Срѣтеніе Господне.

Когато ся исполнили четиредесѣтъ лѣтъ отъ рожденіе-то на Іисуса, Іосифъ и Марія Го занесли у Іерусалимъ въ Храма Божій, та да Го посвятятъ Богу и да принесжтъ жрътвѣ за очищеніе, спорядъ както е было писано въ Закона чрезъ Моисеа.

Въ това врѣмя живѣлъ у Іерусалимъ старецъ *Симеонъ*, человекъ праведенъ и благочестивъ. Нему ся былъ врѣкъ Богъ, че нѣма да умре, доклѣ невиди Христа Господня. По внушеніе отъ Духъ Божій, Симеонъ отишълъ по-напрѣди у храма, и, когато влѣзли Іосифъ и Марія съ младенца, той гм посрѣщналъ, зель Іисуса на рацѣ-тъ си и исполненъ отъ радостъ и благодареніе рѣкъ: „Нынѣ отпускаеши раба твоего владыко, по глаголу твоему съ миромъ, яко видѣстъ очи мои спасеніе Твое.“

Въ сѣще-то врѣмя случила ся въ храма и *Анна* пророчица, която разумѣла отъ Симеоновы-ты думы, че Той младенецъ Іисусъ е сѣщій обѣщанный отъ Бога Мессія, та веднага повѣрвала това и начинала явно да говори за Него на всички, кои-то Го чыкали съ вѣрѣ.

Поклоненіе отъ мудрецы-ты.

Слѣдъ нѣколко врѣмя послѣ рожденіе-то Іисусъ Христово, *вѣзши* сир. *мудрецы*, които отъ явленіе-то на новъ звѣзда ся научили за рожденіе-то му, дошли отъ востокъ въ Іерусалимъ, а оттамъ въ Вифлеемъ да ся поклонятъ Христу.

Въ това врѣмя въ Иудеѣ парувалъ *Продо*. Той непроизходилъ отъ царско колено, и знаилъ отъ Иудейскы-ты законоучители, какво Мессія или Христосъ, за когото е казано, че ще бѣде царь Иудейскый, трѣбовало да си роди въ Вилеємъ, па като чюлъ, че отхождатъ мъдрецы-ти на поклонение новорожденному царю, сматилъ ся отъ страхъ да не бы по врѣмя да отиѣме той царство-то му, та зато намислилъ да Го махне и зарычалъ на мъдрецы-ты да идатъ да му ся поклонятъ, па на връщане до му обадятъ, дѣ ся намира, та ужъ и той да иде да Му ся поклони.

Изъ Иерусалимъ звѣзда-та оправила влѣхвы-ты камъ Вилеємъ, гдѣто намѣрили Младенца Иисуса, та Му ся поклонили и принесли Му дарове : *злато, ливанъ и змирно*. Послѣ това Ангелъ имъ ся явилъ, та имъ обадилъ за лоше-то Продово намѣрение и заповѣдалъ имъ да неаминувать при Прода, иъ отъ другый пѣтъ да си идатъ.

Бѣгство Христово въ Египетъ и повращане въ Израилскѣ-тъ земль.

Царь Продо, като видѣлъ, че останалъ излѣганъ отъ

влѣхвы-ты, та неше може да найде новорожденного царя, той заповѣдалъ да избѣгатъ въ Вилеємъ и въ околность-тъ му всички дѣтица, които са по-малки отъ двѣ години, та дано ся убие помежду тѣхъ и новорожденный царь или Иисусъ Христосъ.

Изъ прѣди това, Ангелъ ся явилъ на-сѣмъ Иосифу, та му открылъ лоше-то Продово намѣрение и му заповѣдалъ да бѣга съ младенца Иисуса и съ майкѣ му въ Египетъ, гдѣто прѣсѣдѣши до Продовѣ-тъ смръть, и послѣ по повеление отъ Ангела, вратили ся пакы въ Иудейскѣ-тъ земль, та ся заселили въ градъ *Назаретъ*.

Иисусъ Христосъ въ дѣтиство-то си.

Иисусъ Христосъ въ дѣтиство-то си былъ много кроткъ и благоразуменъ. Той показалъ своѣ-тъ прѣмъдрость още въ дванадесѣтъ-тъ си годины, когато былъ въ цркъвъ между най-прочюты-ты учителя, та слушалъ съ особно вниманіе поученія-та имъ, запыталъ ты за много вѣща и разговарялъ ся съ нихъ за такымы работы, за какымы другы дѣтца на неговы-ты го цини ни наумъ вѣмать : за това вси,

конто были тамъ, много ся удивили. Той всегда почиталъ родители-ты си, сыновнеимъ ся покорявалъ и отъ день на день напгквалъ въ прѣмъдрость и добродѣтель. Кога достигналъ въ мжжский возрастъ, Той живѣлъ въ Назаретъ на само и безъ да Го знають до того, докѣ ся показалъ въ свѣта ка-то Учитель и Избавитель, пратецъ отъ Бога за спасеніе на чловѣческий родъ.

Кръщеніе Христово

Наскоро прѣди това Святый Іоаннъ, Прѣдтеча Господень былъ излѣзълъ на Іорданъ и по вдѣхновение Божіе проповѣдалъ на Іудей-ты покаяніе и казалъ имъ, какво обѣщанный Мессія, Христосъ скоро ще ся яви въ свѣта за да спаси чловѣческыя родъ, и, че всякой, който иска да излѣзе достоенъ прѣдъ Него, трѣбва да ся погрыжи за истинно благочестіе. Мнозина отъ Іудей-ты трѣгъли по неговы-ты думы и кръстили ся отъ него въ рѣкъ Іорданъ, за да покажыть съ това, че желаютъ да бжътъ сынове отъ прѣквѣ-тъ на обѣщаннаго Мессія: това е было приуготовленіе за онова кръщеніе, което испослѣ Христосъ установилъ въ прѣквѣ-тъ си.

Іоанново-то кръщеніе станжло знаменито и съ това, че Іисусъ Христосъ, кога станжлъ на тридесать години, самъ отишълъ на Іорданъ да ся кръсти отъ Іоанна. Іисусъ Христосъ, като праведенъ и безгрѣшенъ, не е ималъ нуждѣ да ся кръщава: зачото Іоаннъ е проповѣдалъ на грѣшници-ты покаяніе и кръщеніе, нъ Той ся е кръстилъ за това: да остави примѣръ на послѣдователи-ты си. Іоаннъ позналъ Іисуса Христа и непрестаялъ да Го кръсти, нъ послѣ ся покорилъ на волѣ-тъ Му и кръстилъ Го.

При кръщеніе-то Му отворили ся небеса-та, Духъ Святый ся явилъ надъ Него въ видѣ на глъбъ и чюлъ ся отъ Бога Отца тоягласъ: „Сей есть сынъ мой возлюбленный, о нѣмъже благоволихъ!“ Съ това още повече ся увѣрилъ Іоаннъ, какво Іисусъ Христосъ е Господь и Спаситель на свѣта.

Приуготовленіе Христово за прѣдлѣжаще-то му велико дѣло.

Наскоро слѣдъ кръщеніе-то си Господь нашъ Іисусъ Христосъ отишълъ въ пустыня-тъ, та тамъ на само по-безпрѣпятственно да ся приготви за оная великъ и труднъ-тъ

ковто прѣдпріалъ и шалъ да сврши за да обрне на спасителенъ пѣть человѣци-ты и да ги избави отъ првороднаго Адамовъ грѣхъ. Той прѣмниалъ тамъ четиридесать дни и четиридесать ноци въ постъ, безъ никаква храни и побѣдилъ искушителя діавола, врага на рода человѣческій.

Изъ пустынь-тъ Иисусъ Христосъ отишълъ пакъ на рѣкѣ Иорданъ при Іоанна, и въ тоя случай двама отъ Іоан-

Иисусъ Христосъ

новы-ты ученицы, а по тѣхъ Филиппъ и Набанаимъ ся събрали съ Христа заради высоко-то Му учение. Той ги завелъ въ страну Галилейскѣ, гдѣто въ градъ Канѣ направилъ првочудо, като прѣправилъ водѣ на вино на една свадбѣ и съ това освятилъ това Таинство.

Учение Иисусъ-Христово.

Послѣ това Иисусъ Христосъ плениъ отъ духовна сила и крѣпость показалъ Себе на свѣта, като Учитель и Избавитель на рода человѣческій. Той проповѣдалъ пѣмъ три години въ съборища-та по градове-ты и села-та и исцѣлявалъ всякакви болѣсти. Главно-то учение на проповѣдане-то Му было това: „Приближи ся царствіе Божіе: покайтеся и вѣруйте въ Евангеліе-то.“

Евангеліе или Благовѣстіе значи добра или радостна вѣсть за това, какво Богъ прощава грѣхове-ты на человѣци-ты и имъ дарува царство небесно чрезъ Христа. — Да ся покаемъ, ще рѣче: да намразимъ грѣхове-ты, да ги исповѣдамы, да просимъ отъ Бога прощение и да сторимъ твърдо намѣрение да живѣемъ по воли Божію.

Прва година на проповѣдане-то Иисусъ-Христово.

Въ првѣ-тъ години отъ проповѣдане-то си Иисусъ Христосъ отишълъ въ Іерусалимъ за празникъ Пасхѣ, и кога съгледалъ тамъ, че неотдавать никакво почтение на храма Господень, а правили вътрѣ глѣчки и всякакви неприличности, та црква-та была заприличяла на пазарище и на съборище отъ человѣци най-лоши; то Иисусъ Христосъ изгонилъ извътрѣ всички безчинници и доказалъ имъ, че Той има отъ Бога власть да отвърща человѣци-ты отъ лоши работы и да ги прикарва на правый пѣть. Въ това врѣмя мнозина отъ жители-ты въ оная мѣста, гдѣто мдувалъ Христосъ много Го обикнали: единъ отъ нихъ былъ Никодимъ, чловѣкъ прочютъ, който е доходилъ ношѣ при Христа да

ся разговаря съ Него за царство небесно и какъ може да ся постигне то. Изъ Иерусалимъ Иисусъ наедно съ ученицы-ты си ходилъ въ различни страны по Иудеѣ и всѣду училъ народа. Прѣзъ зима-тъ Той отишълъ пакъ въ Галилеѣ и на това пътуваніе ся разговарялъ съ *Самарянкѣ-тъ* за исти-

но-то Богопочтеніе и за дохожданіе-то на *Мессія*, а съ това ся умножили ученицы-ти Му. Противно-то на това ся случило въ Назаретъ, гдѣто жители-ти вѣсто да ся исправятъ отъ поученія-та Му, намислили да Го убійтъ. Христосъ отишълъ оттамъ въ *Капернаумъ*, гдѣто исцѣлилъ сына на единъ царскы служитель; а въ Галилейскы-ты градове исцѣлилъ единъ прокаженъ и единъ разслабенъ. Съ учене-то си, съ което поучавалъ народа и съ чудеса-та си, които правилъ за добро-то на тегловицы, Иисусъ приобылъ голѣмъ почетъ всѣду; само едни Фарисее начинли да Му завидятъ и да сѣють противъ Него различни клеветы.

Втора година на проповѣданье-то Иисусъ Христово.

Во втора-тъ години отъ проповѣданье-то си Иисусъ Христосъ пакъ ходилъ въ Иерусалимъ за праздникъ Пасхѣ, гдѣто въ сѣботенъ день исцѣлилъ, при овчѣ-тъ кѣ-

дѣль единъ разслабенъ человекъ. Наскоро слѣдъ това ся врывалъ пакъ въ Галилеѣ, та въ вдругъ сѣботенъ день всекородно проповѣдалъ въ Капернаумъ и при това исцѣлилъ на нѣкого си человекъ изсъхналъ-тъ му лѣсна рѣка, та съ това показалъ на Фарисей-ты, че е дозволено да ся правятъ добры работы и въ сѣботѣ и че съ тѣхъ още повече ся святи сѣботный день. Съ това Той до толко повредилъ Фарисей-ты и книжницы-ты, чото поискали да го погубятъ. Нъ Христосъ придруженъ отъ много народъ, отдалѣчилъ ся на ближнѣ-тъ горѣ, гдѣто ся приготвилъ съ молитвѣ и на другой день всенародно избралъ отъ много-то си послѣдователи дванадесать-ученицы, които нарѣкълъ свои *Апостоли* сир. пратели: зачото ты пратилъ послѣ въ различни страны по свѣта за да проповѣдаютъ и распространявать *Евангеліе-то*. Тѣхны-ты имена сѣ: *Петръ, Андрей, Іаковъ, Іоаннъ, Филиппъ, Варволомей, Матвей, Ѳома, Іаковъ Алфеевъ, Симонъ Зилотъ, Іуда Іаковъ и Іуда Искариотскый*, който послѣ станъ прѣдатель. Кога слѣзълъ отъ горѣ-тъ Иисусъ исцѣлилъ вси болны, които были доведени

при Него и говорить на ученицы-ты си и на вси слушатели оныя поучительны наставленія, които сѣ описани въ *Евангеліе* отъ *Матвея* (Глава 5, 6. и 7). Едно отъ тѣхъ е и поученіе-то Христово за *молитву*.

Молитвъ-гѣ.

Исусъ Христосъ казаль на свои-ты ученицы и послѣдователи така : кога ся молитѣ Богу, немолитѣ ся като Фарисей-ты за да ви види свѣтъ-гѣ, нѣ на скрышно мѣсто ся помолитѣ Отцу Вашему Небесному тайно и Той ще ви въздаде явно. — Още, когато ся молитѣ, неболѣйте по много, както правять язычници-ти : зачото Отецъ небесный знае ваши-ты потребности и нужды още прѣди да Му ся помолитѣ. Молитѣ ся така :

„Отче нашъ, иже еси на небесехъ, да святится имя Твое, да прійдетъ царствіе Твое да будетъ воля Твоя, яко на небеси и на земли. Хлѣбъ нашъ насущный даждь намъ

хлѣбъ и остави намъ долги наша, якоже и мы оставляемъ должникомъ нашимъ и неведи насъ во искушеніе, но избави насъ отъ лукаваго.

И ако прощавате Вы на оныя, что ви сѣ прѣгрѣшили, то и Отецъ Вашъ небесный ще опрости вамъ, что-то сте вы Нему съгрѣшили, а ако ли неопрощавате вы на оныя, които вы сѣ поврѣдили, то знайте, че и Отецъ вашъ небесный не ще опрости ваши-ты съгрѣшенія.

Оттамъ Исусъ христосъ отишълъ пакъ въ Капернаумъ, гдѣ исцѣлилъ слугѣ-гѣ на нѣкой-си язычески сотникъ, а въ *Наинъ* воскресилъ умрѣлый сынъ на единъ сиротѣ

вдовицѣ. По това прѣманилъ прѣзъ вси-ты оныя страны, та проповѣдалъ Евангеліе-то, и оттамъ наумилъ да прѣмине на другѣ-гѣ странѣ отъ *Галилейско-го Езера*, а кога былъ заспалъ въ кораба, двигала ся страшна буря; уплашени-ти Му ученици Го събудили и молили Му ся да имъ помогне. Той утишилъ буря-гѣ съ едно-то Си Божественно слово. Послѣ излѣзълъ изъ кораба въ *Гадаринскы-ти* стра-

ны, гдѣто чудесно исцѣлялъ люты болѣсти, въскрѣсилъ умрѣль-тъ *Іаирова* дщери и исцѣлялъ двама слѣпыи и

единъ кѣмъ. Христосъ е помагалъ всякому, който просилъ отъ Него помощи и не оставалъ ни единъ тегловникъ, нѣ всякому показвалъ свое-то милосердіе. Кога прѣминувалъ прѣзь Галилейскы-ты градове, Той распратилъ дванаде-

сять-тъ си ученици въ различни страны да проповѣдаютъ Евангеліе-то : тѣи ся врыжили при Него на-близо прѣдъ Пасхъ-тъ. Около това врѣмя по повеленіе Иродово былъ прѣдаделъ на смръть *Іоаннъ Крститель*.

Тога оставилъ Исусъ Иродово-то владѣніе и отишълъ въ *Висандскъ-тъ* пустыню, въ область-тъ на *Филиппа* брата Иродовъ. Тамъ съ пять хлѣбове и деѣ рыби насытилъ пять хыляды чловѣци така, чтото послѣ съ трохи-ты напѣлили дванадесять кошницъ. Около това врѣмя отпадна-ли иѣкои отъ послѣдователи-ты Му : зачото имъ казалъ, че иѣма да ся надѣять отъ Него за земны и врѣмenni добрини, нѣ небесны и вѣчны. Апостоли-ти Го увѣрявали, как-во за всегда щать Му бдѣть вѣрни ; нѣ Той прѣвъ пать тога имъ открылъ, какво единъ отъ тѣхъ ще Го прѣдаде.

Третьа година отъ проповѣданіе-то Исусъ Христово.

Въ *третѣ-тъ* години отъ проповѣданіе-то си Исусъ Христосъ не былъ въ Іерусалимъ за Пасхъ-тъ. Той билъ

отидьшъ въ крайморскѣ-тъ странѣ на градове *Тиръ* и *Сидонѣ*, гдѣ-то нѣкоя си Хананейска жена Го молила да исцѣ-

ли дѣщерѣ и, а Христось и казаль: „Жено! голѣма е твоя-та; вѣра и фѣка ти бѣде, както ищешь!“ И така, кога ся вратила у дома си, намѣрила дѣщерѣ си здравѣ. Оттамъ отидьшъ каля Галилейско-то Езеро, гдѣ-то исцѣляль много хромы, слѣпы и други болны. —

Тукъ съ седмѣ хлѣбове и нѣколко рыбы насытилъ четыре хыляды маже, освѣиъ жены-ты и дѣтѣ-та. Въ Висоцѣ даде прозрѣніе на единъ слѣпецъ, а въ Филиновъ градъ, Кесарію вторы пѣтъ объявилъ Себе прѣдъ ученицы-ты Си за Избавитель на человѣческый родъ.

Прѣображеніе Христово.

Исусъ Христось приказвалъ на ученицы-ты Си, какво за спасеніе на свѣта Той трѣбва да пострада, да умре и послѣ да воскресне; а понеже страданія-та Му щяхъ да уплашѣтъ ученицы-ты Му, Той явилъ по-напрѣди на нѣкои отъ нихъ слава-тъ Си за да ги подкрѣпи.

Исусъ Христось възлѣзль заедно съ *Петра*, *Іакова* и *Іоанна* на Галилейскѣ-тъ гора *Таворъ* да ся помоли. Въ това врѣмя лице-то Му свѣтило като сѣнце; облякло-то Му ся бѣлило като снѣгъ; *Моисей* и *Іліа* ся явили при Него; свѣтелъ облакъ обѣнилъ и Него и Апостолѣ-ты: трѣтова и отъ небо-то ся чють тѣя гласъ: „Сей естъ Сынъ Мой возлюбленій, Того послушайте!“ Това чудно явленіе ся наричѣ *Прѣображеніе Христово*.

На пѣти си оттукъ за въ Іерусалимъ, Той изново прѣдказалъ за свое-то прѣдстояще страданіе, смръть и тридневное воскресеніе; въ Капернаумъ платилъ поисканный отъ Него данѣкъ, та да ни покаже съ това примѣръ да бѣдемъ покорни на Царскѣ-тъ власть, и укорилъ ученицы-ты си, защото ся прѣпирали, за кой да бѣде пръвѣ и съвѣтувалъ ги на смиренномудріе и братско съгласіе. Слѣдъ нѣколко врѣмѣ Той ся намѣрилъ въ Іерусалимъ на *праздникъ кушей*, когото Іудей-ти празднуютъ въ память за *четыредесатогодишнее-то* си странствованіе въ пустыни-тъ, и поучявалъ всенародно въ храма, какво Той е пратенъ отъ Бога. Іудей-ти ся разгнѣвали за това и искали да Го затворять: нѣ педаль имъ Никодимъ. Другъ пѣтъ щали да Го убійтъ съ камѣни; нѣ Христосъ невидимо излѣзълъ изъ храма и махналъ ся отъ Іерусалимъ, промивалъ прѣзъ *Самарію*, гдѣто избраше още 70 ученицы и распратилъ ги да проповѣдаютъ ученіе-то Му. Въ това врѣмѣ Іисусъ Христосъ е отворилъ очи-ты на *слѣпорожденныя*, и на законника показалъ, что е дѣ-

жеть человекъ да прави, та да получи животъ вѣчный, а съ *притчѣ* за *спадилъма съ разбойники-ты* показалъ, кой ся

наричя ближній нашъ, а пакъ съ другѣ *притчѣ* за *сребролюбивый богаты* е показалъ да ся пазимъ отъ лихоимство.

Прѣдъ четвартый праздникъ на Пасхѣ-тъ, Христосъ тръгнулъ за въ Іерусалимъ. Въ дома на князя Фарисейскый, у которо былъ въ сѣбботѣ и исцѣлѣнъ нѣкой си боленникъ отъ отека. Ученицы-ты си и вси, които врывѣли слѣдъ Него,

поучавалъ да бждѣтъ тврды и трпѣливы въ да проповѣ-
дять и да исполнявать ученіе Мо; съ притчѣмъ за блуд-
ный сынъ е показалъ съ каквѣ радость Богъ приѣма грѣш-

ника, кога ся покае, а пакъ съ притчи : за *неправедный*
господарь и за *богатый*, укорилъ е сребролюбіе-то и
свѣтскѣ-тъ роскошность, а похвалилъ е милосердіе-то и
състраданіе-то камъ бѣдны-ты. На послѣдній си пать Исусъ

такожде е свршилъ различни великы дѣла отъ своимъ лю-
бови и милосердіе. Исцѣдилъ десять прокажены, отъ които
само единъ Го възблагодарилъ.

Лазарево въскрєсєніе.

Едно отъ чудеса-та, които най-много прославиша Го-
спода нашего Исуса Христа е было *Лазарево-то въскрєсє-
ніе*. Исусъ Христосъ дошълъ въ *Виванію*, гдѣто былъ жи-
вѣлъ *Лазарь*, въ четвѣртый день слѣлъ смръть-тъ му. Лазарь
вече былъ заробенъ; Исусъ заповѣдалъ да отворятъ гроба;
а Лазарева-та сестра *Марѣа* казала, че тѣло-то му вече
смръди. Нъ Господь рѣкълъ : „Лазаре, гряди вонъ!“
и Лазарь въскрєсѣлъ и излѣзълъ изъ гроба.

Това чудо удивило всякы, а Иудеи-ти оше повече
отнапрѣди намразили Христа и искали да Го убійтъ : нъ
зачто то оше небыло врѣмя да умре, Той отишълъ въ *Еф-
ремъ*. На тоя пать Исусъ, покрай другы-ты си много по-
лезны поученія, съ притчѣмъ за *Митаря* и *Фарисея* е уко-
рилъ оныя, които имѣтъ само себе си за праведны, а осуж-

давать други-ты, че сѣ грѣшны. Въ това время весьма ласково е пріять и дѣла-та, които Му доводили да ся досегне до тѣхъ; на богатый юноша показалъ истинный пѣтъ камъ животъ вѣчный, а ученицы-ты си и вси, что слушали учение-то Му, наставилъ съ притчи за наемницы-ты въ градинѣ-тѣ, та да не завиждать за благополучіе-то на други-ты.

День-тъ на пасха-тѣ ся приближавалъ, и Иисусъ тръгнулъ отъ Ефрема пакъ за въ Іерусалимъ. На-близо до Іерихонъ отворилъ очи-ты на единъ слѣпъ, кой-то сѣдѣлъ на пѣти; въ градъ Іерихонъ влѣзълъ въ каша-тѣ на *Закхея*,

гдѣто поучавалъ съ притчи и наставлявалъ оныя, что были тамъ; на излизаніе изъ Іерихона отворилъ очи-ты още на двама слѣпы сиромасы. Кога приближилъ при Іерусалимъ, плакалъ за беззаконіе-то на тоя градъ и за паденіе-то му, което щало да бѣде исполѣ.

Входъ Господень въ Іерусалимъ.

На пѣти си за Іерусалимъ Иисусъ Христосъ, кога дошълъ до Масличнѣ-тѣ горѣ, пратилъ двама отъ свои-ты ученицы въ нѣкое си ближне село, та Му довели едно

жеребя, което ученицы-ти му покрыли съ дрѣхы-ты си, а Иисусъ го възсѣдывалъ и влѣзълъ тръжественно въ Іерусалимъ.

Кога ся чуло, че Иисусъ влиза въ града, то народъ-тъ излѣзълъ, да Го посрѣщне съ най-великѣ почестъ, като царя. Едни постилали дрехы-ты си по пѣти, гдѣто шѣлъ да мине Той; други крѣпили финиковы вѣтви и хвъргали гы прѣдъ Него, а пакъ нѣкои носили такмы въ рацѣ, като прѣдъ побѣдитель и радостно выкали: „Осанна Сыну Давидову! Благословенъ грядый во имя Господнѣ Осанна въ вышнихъ!“

Послѣднии дни на земный животъ Иисусъ Христовъ.

Над-вечеръ въ тоя день Иисусъ отишълъ въ Виваніи, а на утрень-тѣ въ *Понедѣльникъ* прѣнѣлъ ся пакъ въ Іерусалимъ, гдѣто изново изгонилъ изъ храма Божій оныя, что тръговали.

Въ *Вторникъ* влѣзълъ въ храма, та приказвалъ различни спасительны поученія: доказалъ, че щѣтъ възкреснѣть мрътвы-ты, прорѣкълъ за разореніе-то на Іерусалимъ; под

твърдило на всички да иматъ *сръдечна любовь къмъ Бога*, и съ това да изпълняватъ *пръв-тъ и най-главна заповѣдь*, а по това да иматъ и *любовь къмъ ближняго*; съвѣтувалъ всички-ты си послѣдователи да бждатъ всегда бодри и въздръжни, да ся пазятъ отъ всяко зло, и всякакъ да ся старають да правятъ добро: безъ което никой неможе да наслѣдува животъ вѣчный. Това сѣще-то учение Той имъ обяснилъ едно съ просты думы, а друго съ притчи: за *десять-тъхъ дѣвъ* и за *различны-ты таланти*, прѣданы на слугы-ты; а най-сѣтнѣ имъ доказалъ за прѣславна-то Негово бждѣще дохождане въ послѣдній день на свѣта — да сжди живы-ты и мрвы-ты.

Въ *срѣда* Исусъ былъ пакѣ въ Виваніѣ и разговарялъ ся съ ученицы-ты си.

Въ *Четвъртъкъ* проводилъ двама отъ ученицы-ты си Петра и Іоанна да Му приготвятъ въ Іерусалимъ пасхѣ.

Тайна Вечера.

Въ *Четвъртъкъ* вечерь-тъ Исусъ дошълъ въ Іерусалимъ и сѣзълъ въ една къща, въ която Му была пригот-

вена една горнина (стая) за да яде съ ученицы-ты си пасхѣ-тъ.

Вечерь-тъ въ тоя день Той говорилъ на ученицы-ты си различны утѣшителны думы, съ които ся прощавалъ съ тѣхъ (Іоан. гл. 13. ст. 1—31.). Послѣ омылъ нозѣ-тъ на ученицы-ты си и съ това имъ показалъ най-сильный приѣмъ отъ взаимна любовь и смиреніе.

На вечерь-тъ Исусъ прѣдказалъ на ученицы-ты си, чото щяло да ся случи слѣдъ малко и ясно открылъ, какво ще Го прѣдаде Іуда, а невѣрный тоя ученикъ малко прѣди това ся былъ общалъ на Іудейскы-ты прѣвосвященники да имъ Го продаде за *тридесеть сребреницы*, и отъ тѣмъ вечерь е отишълъ да ги повыка, за да имъ Го прѣдаде. Послѣ това Исусъ поучилъ ученицы-ты си да иматъ любовь и сгласіе помежду си, а Петру, който показвалъ себе си, че е готовъ да умре заедно съ Него, прѣдказалъ, какво въ тѣмъ сѣщъ ношъ, докѣлъ плѣтель поѣде, той три пѣти ще ся отрѣче отъ Христа. Слѣтъ това Той приказалъ на ученицы-ты си едно весьма утѣшително слово, което заключилъ съ молитвѣ (Іоан. гл. 14, 15, 16 и 17.).

На тѣмъ послѣдній вечерь, който ся нарича въ Црковно Писаніе *Тайна Вечера*, Исусъ Христосъ е нарядилъ и велико-то Таинство на *Святое Причищеніе* отъ Свое-то прѣчисто тѣло и кръвь, които прѣдалъ на Апостолы-ты, а чрезъ тѣхъ и намъ за оставленіе грѣхове-ты. Той зель хлѣбъ, благословилъ го, прѣломилъ го, далъ на Апостолы-ты и рѣкълъ: „пріймите, ядите, сие есть тѣло Мое!“ Потомъ зель чаша съ вино, благословилъ ѿ, подалъ на Апостолы-ты и рѣкълъ: „пійте отъ нея вси, сие есть кровь Моя новаго завѣта! Сие творите въ Мое воспоминаніе.“

Това сѣще-то ся врши и до днѣ въ Божественна Литургия.

Странія-та на Господа Нашего Иисуса Христа.

Слѣдъ Тайнъ-тъ Вечерѣ Иисусъ Христосъ заедно съ ученицы-ты ся отишълъ прѣзъ ночь-тъ на Елеонскъ-тъ горъ и при село Геосиманіѣ влѣзълъ въ една градинъ да ся помоли отдалѣченъ отъ ученицы-ты си, зачото тѣи были за-спали. Въ това врѣмя ся забрала ватрѣшны-ты Му мѣкы за наши-ты грѣхове. Той тѣжилъ и молилъ ся до крѣвавъ потъ, а Ангелъ Му ся явилъ да Го подкрѣпи.

Иуда прѣдава Христа.

Слѣдъ полунощъ дошълъ Иуда съ Римскъ стражи и съ много Иудейскы садѣбны служители и съ едно пѣлуване Христа, подаълъ знакъ за, че имъ Го прѣдава, спорядъ както ся былъ наговорилъ по-напрѣди съ тѣхъ. Иисусъ Христосъ казалъ на войны-ты: „Азъ съмъ,“ когото вы трѣсите, а тѣи ся поврѣжали и испадали на земь-тъ. Сега Иисусъ лесно е можилъ, не само да удържи лудость-тъ имъ, нѣ и сами тѣхъ да погуби, нѣ Той тыхо имъ допустилъ да Го вземать, укорилъ Петра, зачото отрѣзалъ ухо-то на

нѣкой си слугѣ *Малкъ* и казалъ, че трѣбва да испие чаша-тъ, кою-то Му е приготвилъ Неговый Отецъ.

Иисусъ Христосъ ся осѣждава на распятіе. [

Войны-ти врѣзали Иисуса, повели Го самъ безъ ученицы-ты Му и прѣвъ Го завели при прѣжній прѣвосвященникъ *Аниѣ*, а послѣ при прѣвосвященникъ *Каиафѣ*, у когото былъ събранъ врѣховный съвѣтъ. Тукъ казалъ Иисусъ, какво Той е обѣщанный *Христосъ* и *Сынъ Божій*. За това всичкый съборъ единогласно Го осѣдилъ на смръть и послѣ тѣжко Го были и мѣчили и най-сѣтнѣ съ лѣжливы клеветы Го прѣдали въ рѣцѣ на Римскы намѣстникъ *Пилата*, за да подтвърди и испълни рѣшеніе-то на съвѣта. Иуда, като видѣлъ това, раскаялъ ся и отишълъ, та ся обѣсилъ.

Пилатъ исамѣрилъ Иисуса за кривъ, та искалъ да Го пусти, на обадилъ за това и на народа, и, понеже было обичай у Иудей-ты на праздникъ Пасхѣ да отпушъть по единъ прѣстѣпникъ, то Пилатъ поставилъ разбойника *Варавѣ* до Иисуса и пыталъ народа, кого отъ двамъ-та да отпусти, съ намѣреніе дано рѣкълъ: „Иисуса,“ нѣ народъ-тъ полученъ отъ

привосвященники-ты, изыкати: „де Ісуса, из Варав-
иъ отпусти!“ Тога Пилатъ заповѣдаъ да бѣять Ісуса,

да Го обѣкати въ чрвеныя дрѣхъ и да му турять на главѣ-
тѣ вѣице отъ трѣнъ, та въ такѣвъ окрѣванѣнъ видѣ Го по-
казалъ на Іудей-ты и вторы пѣть нѣхъ казалъ, че ненамира
Ісуса за кривъ, та дано ся съжылять и смѣлять за Него; нѣ
тѣи въ истѣпленіе выкали: „распи Іо! распи Іо!“
Най-сѣтѣи и малодушный Пилатъ осѣдилъ Христа на рас-
пѣтіе, омылъ си рацѣ-тѣ прѣдъ народа и казалъ: че той е
чистъ отъ крѣвъ-тѣ на Тоя Праведникъ; а народъ-тѣ отго-
ворилъ: „Негова-та крѣвъ и ѣка бѣде на насъ
и на чѣда-та нѣ!“

Распѣтіе Христова.

Архіерее-ти и книжници-ти заедно съ народа отвели
Ісуса Христа отъ Пилатовъ дворъ право на гора Голго-
ѣ, гдѣто Го распѣли на крѣстѣ, между двама разбойники.
Нѣ единий отъ тѣхъ получилъ душевно спасеніе, като поз-
налъ Ісуса за Богъ, та ся покажалъ и изыкатель: „помяни
мя, Господи, егда прѣйдеши во царствѣи

Твоемъ.“ Господъ му отговорилъ: „днесь со Мною
будеши въ раи.“

Ісусъ доклѣ былъ на крѣста, молилъ ся за врагы-ты
ся, тѣшилъ прѣчистѣ-тѣ Си майкѣ и заповѣдаъ Іоанну
Богослову да и бѣде вѣхѣсто сѣмъ. Послѣ това въ най-го-
лѣмы-ты си мѣкы Ісусъ изыкълъ: „Совершиша ся!
Отче! въ руцѣ твои прѣдаю духъ Мой“ и по
това умрѣлъ. Единъ отъ войны-ты Го проболъ съ копѣ-то
си въ ребро-то и изъ тѣмъ ранѣ истекло крѣвъ и вода.

Въ вѣрѣи на страданія-та Спасителевы слѣнце-то по-
тѣмнѣло по всичкѣ Іудейѣ нѣмъ три часове (отъ шестыи до
девятыи), завѣса-та църковна въ Іерусалимскый храмъ ся
раздрала на-двѣ, отторѣ до долу, земля-та страшно ся по-
трѣсила, камѣне-ти ся распадали и много мрътеи воскрѣс-
нѣли и явили ся на мнозина въ Іерусалимъ.

Погребеніе Христова.

Ісусъ Христосъ умрѣлъ вечеръ-тѣ въ пятѣкъ спро-
тивъ Субботѣ.

Иосифъ Аримаѳейскій, таенъ Иисусовъ ученикъ не просилъ дозволеніе отъ Пилата да погребѣ тѣло-то Иисусово. Пилатъ му позволилъ и той заедно съ Никодима свалили мртво-то тѣло отъ креста, помазали го съ благовонны масти, обмыли го съ чистѣмъ бѣлѣмъ плащаницѣмъ и съ голѣмъ чести го положили въ новоизсѣченъ камѣнень гробъ, който былъ приготвилъ Иосифъ въ своѣмъ-тѣмъ градинѣ за себе си, а гроба захлупили съ единъ голѣмъ камѣнень плочикъ.

Между това Іудеи-ти, които мразяха Иисуса, чули бѣха отъ Него да прѣдказва за свое-то тридневно воскресеніе. Тѣ не вѣрваха това пророчество, па понеже бѣха лукави, по себе си мисляха и за Апостоли-ты, да не бы да открадѣтъ прѣзнощъ мртво-то Му тѣло, па да кажѣтъ, че Христосъ, учитель-тѣ имъ е възкрѣснѣлъ : заради това испросили отъ Пилата военнѣ стражѣ, та ѣмъ поставили да пази на гроба, когото запечатили, чтого и стражѣ-тѣ, ако бы нѣкой подкупилъ, пакъ да неможе да влѣзе въ него да открадне тѣло-то Иисусово.

Воскресеніе Христово.

Заранъ-тѣ рано въ прѣвый день по сѣбботѣ, ко йто ся

нарича сега недѣля, Марія Магдалина, Марія майка Іаковлева и Саломія дошлы на гроба за да помажѣтъ тѣло-то Иисусово съ миро, зачтото немогли да застигнѣтъ да направѣтъ това на погребеніе-то Му, и между това доклѣ тѣ ся чудили, кой ще имъ подвигне плочикъ-тѣ, съ коимъ былъ покрѣтъ гроба, веднага ся затрѣсила земя-та и Ангелъ слѣзълъ отъ небо-то, та отвалилъ плочикъ-тѣ и сѣднѣлъ на немъ. Стражире-ти ся уплашили отъ явленіе-то му и разбѣгли ся а Ангелъ-тѣ рѣклъ на мироносицы-ты: „небойте ся! Вы трѣсите распятого Иисуса. Не е тукъ. Той възкрѣсна, както что прѣдрѣче за това. — Пристапѣте близо, та вижѣте мѣсто-то, гдѣто е лѣжилъ, па идѣте, та обалѣте на ученицы-ты Му, какво истына е възкрѣснѣлъ и ще имъ ся яви въ Галилеѣ; тамъ щете Го видѣте.“

Послѣ и самъ възкрѣснѣлый Господъ ся явилъ на мироносицы-ты и на мнозина добродѣтели чловѣцы, па и на свои-ты ужасены Апостоли, на които много пати ся являвалъ до 40 дни отъ Свое-то Възкрѣсеніе, та имъ разсказивалъ Св. Писаніе, разговарѣлъ ся съ тѣхъ за Царство Божіе, наставлявалъ тѣ за въ апостолски-ты имъ дѣлжности и заповѣ-

давъ имъ да проповѣдаютъ *Евангеліе-то* на вси народы и да ги *кръстятъ* во имя Отца и Сына и Святаго Духа, и вѣкъ сѣ, какъ ще прѣбѣде съ своимъ-тъ прѣк-въ во вся дни до скончанія міра сего.

Вознесеніе Христова

Въ сорокъ день по Въскресеніе-то Си Исусъ

Христосъ изведе ученици-ти на Елеопекъ-тъ горѣ и обѣщаша да имъ прати Святаго Духа, който ще излѣе надъ нихъ своимъ-тъ благодать, и съ това ще ги направи способни въ да отпиратъ апостолски-ти си длъжности; заръчаша имъ да ся неотдаляватъ отъ Іерусалима, докль ся необходитъ съ сила, която ще имъ ся даде отгорѣ, по това двигаша си ръцѣ-тъ, та ги благослови и *възнесъ* ся прѣдъ очи-ти имъ на небо-то. Апостоли-ти Му ся поклонили и радостно ся вратили въ Іерусалимъ да хвалять и прославлявать Бога.

Святой Духъ слиза надъ Апостоли-ти.

Апостоли-ти, спорятъ както имъ заподѣла Исусъ Христосъ, никакъ не изазили изъ Іерусалима, въ повечето вѣрба прѣминували въ Храма на молитва и чакали да слѣзе Святой Духъ.

Въ десетый день слѣдъ Вознесеніе-то а въ пядесатый слѣдъ Въскресеніе-то Христова, когато били вси Апостоли на молитва, изненадѣнно чюль ся отъ небо-то шумъ, като отъ силенъ вѣтеръ, и на всякого отъ нихъ слѣзълъ Духъ Святой като *огненны лъзцы*. Въ тоя часъ вси-ти Апо-

стоили ся исполнили отъ Духъ Святой и съ това сѣ ся приготвили за въ Апостолскы-ты си длѣжности : получили силѣ да правятъ различни чудеса и даръ да говорятъ различни языцы, които до тога незнали. Оттого тѣ сѣ ся разишли по свѣта да проповѣдаютъ Евангеліе-то и съ това отъ *ветхо-завѣтън-тѣ* цркви, начинала да ся образува *новозавѣтна-та* Христіанска црква сир. *сборъ вѣрующа въ Христа*.

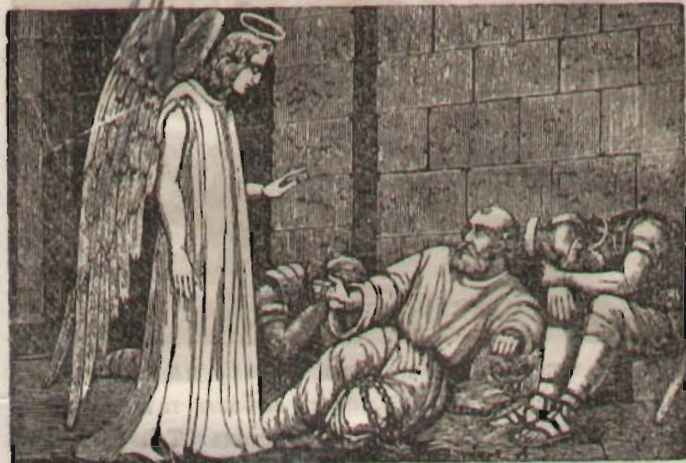
Распространеніе на Христіанскѣ-тѣ цркви.

Христови-ти ученици сѣ започели своето званіе още въ Іерусалимѣ. Така въ оный сѣщій день, когато слѣзълъ Святой Духъ надъ нихъ, Апостолъ Петръ изговорилъ толкова единѣ силнѣ проповѣдь на събранныи и многозачуденный народъ, что то въ сѣщій день сполучилъ да покрѣсти до три хиляды души.

Наскоро слѣдъ това, когато пакъ той исцѣлилъ прѣдъ вратѣ-тѣ на Іерусалимскыя храмъ единого хромого, като видѣлъ, че ся събралъ много народъ на това чудо, той из-

говорилъ другѣ проповѣдь, съ които прѣобрѣжалъ въ Христа до пять хиляды души.

Това прѣво Христіанско общество е было само [отъ] Іудее. На тѣхны-ты едноплеменицы, на които никакъ ся нещило да повѣрвать въ Христа, тая новостъ была съвсѣмъ противна; на за да бы могли да запрѣтъ прѣиинувани-то на братія-та си въ христіанскѣ-тѣ вѣрѣ, тѣ начинали да гонять прѣво Апостоли-ты, а послѣ и вси оныя, что бѣха повѣрвали въ Христа въ Іерусалимѣ. Въ това врѣмя Апостоли-ти прѣтрыцѣхъ затваряни въ тъмницѣ и раны; а прѣвый Архидіаконъ *Стефанъ* быде убитъ съ камъни. Нѣ Богъ обрѣна това гоненіе за въ ползѣ на Христіани-ты : зачото тѣ, които ся разбѣгахъ изъ Іерусалимъ заради гоненіе-то, распространихъ Христово-то ученіе и по другы мѣста.

Савлъ, единъ отъ най-голѣмыты гонители, като отивалъ въ *Дамаскъ* съ писма за да довлѣче вѣрзаны въ Іерусалимъ всячки, что вѣрвали въ Христа, на пѣти изненадѣнно го огрѣяло свѣтлина отъ небо-то и чюлъ гласъ, който му го-

говорилъ така : „Савле, Савле, что мя гонишь? тукъ самъ Господь Иисусъ ся явилъ на Савла, та го обрываетъ камъ Себе и направилъ го свой Апостолъ. Той ся креститъ въ Дамаскъ и стана ревностенъ проповѣдникъ на Христовъ-тъ вѣра съ имя *Павелъ*.

Христіанство-то чудесно скоро ся распространи по цѣлѣмъ свѣтѣ, послѣ откакъ излѣзохъ Апостоли-ти изъ Іеру-

салимъ и расподѣлихъ ся въ различни страны да проповѣ-
дать Евангеліе-то. Така *Петръ* съ *Марко* проповѣдали въ
Іудеѣ, Сиріѣ, Египетъ и Римъ; *Іоаннъ* въ Анатоліѣ; *Па-
велъ* съ *Лука* въ Іудеѣ, Гръціѣ, Иліриѣ и Италиѣ; Апо-
столъ *Тима* въ Индіѣ, а *Андрей* на Скиты-ты. Друзи-ти
Апостоли, както и 70-тъ ученици Христови такожде съ ся
старали да распространявать Христіанско-то ученіе, и вси
Апостоли запечатали ученіе-то си съ крѣвь и насиломъ смръть,
освѣтъ единъ *Іоаннъ*, който, заточенъ на островъ *Патмосъ*,
написалъ тамъ *Апокалипсиса* или *Откровеніе-то* и умрѣлъ
отъ своѣмъ смръть. Така ся е умножило число-то на Христі-
анскы-ты цркви; а най-много цвѣтила Антиохійска-та, ко-
мѣто основалъ Варнава; вѣрни-ти отъ тамъ црквѣ, прѣви
быдоха нарѣчени *Христіане*.

Слѣдъ смръть-тъ на святы Апостоли продължили
Евангелскъ-тъ проповѣдъ тѣхнѣ-ти прѣемници, та въ *сторо-
то столѣтіе* по Рождество Хр. ся е пришло Евангеліе-то въ
Галліѣ, Испаниѣ, Британиѣ и въ нѣкой страны отъ Герма-
ніѣ; а въ *трете-то* въ Аравіѣ. И така въ прѣвы-ты три сто-
лѣтія Христіанска-та вѣра ся распространила въ Азіѣ, Аф-
риѣ и Европѣ, въ Христіане-ти въ тѣя земи всѣду съ
живѣли распрснѣто и отъ оня день, откакъ Іерусалимскы-
ти Іудее начинали да гонять Апостоли-ты, на въ всичко-
то врѣмя, прѣзъ прѣвы-ты три столѣтія, Христова-та црк-
ва е прѣтърѣла страшны гоненія, едно отъ Іудей-ты, а дру-
го отъ идолопоклонницы-ты и тѣхнѣ-ты царѣ. Едва полъ
Римскый Императоръ *Великый Константинъ* е прѣстало да
ся пролива крѣвь-тъ на нейны-ты мѣченицы. Той ся обрѣ-
нѣлъ къмъ Христа, откакъ му ся явило крѣстно знаменіе на
небо-то и крѣстилъ ся въ 313 л. по Р. Х., та далъ миръ и
тишина на Христіанскъ-тъ црквѣ и направилъ ѣ господ-
ствующъ въ постраниѣ-тъ тоговашнѣ Римскъ дръжавѣ.
По неговъ примѣръ испослѣ и сами-ти царѣ съ равноапо-
столскъ ревностъ съ залягали да ся распространява и утврѣ-

дава Христіанско-то ученіе, а суевѣрно-то идолопоклонство на всегда да се прѣкжне и доврши.

Въ Конца на *четверто-то столѣтіе* ся проповѣдало Евангеліе-то въ Индіѣ, Абиссиніѣ и Ирландіѣ; около то-ва врѣмя пріяли Христіанскѣ-тѣ Вѣрѣ Готѣи-ти въ Паноніѣ, Дакиѣ и Мизіѣ, а въ конца на *пято-то столѣтіе* ся покрѣстили Франки-ти; въ *шесто-то столѣтіе* Англосакси-ти въ Британіѣ; а въ *седмо-то* Баварци-ти, Франконци-ти, Шваби-ти, Вестфалци-ти, Индерландци-ти и Швейцарци-ти. Саксонци-ти сѣ пріяли Христіанскѣ-тѣ Вѣрѣ въ врѣмя-то на Карла Великий. Въ начало на *девято-то столѣтіе* Христіанство-то ся распространило въ Швеціѣ, Даниѣ, Богеміѣ, Моравіѣ и Полшѣ.

Около това врѣмя сѣ ся покрѣстили нѣкои отъ Българѣ-ты, въ Христіанска-та Вѣра стаиша господствующа въ Българіѣ въ 865 лѣто, когато Българскый Царь Борис ся е крѣстиль отъ Св. Меѳодіѣ и въ Св. Крѣщеніе быде нарѣченъ Митаилъ, та по неговъ примѣръ послѣдува и всичкый Българскый народъ. Въ това врѣмя Св. Кирилъ, братъ на Св. Меѳодіѣ е изнаѣбриль Българско-то писмо, та засло съ брата си прѣведоха Священно Писаніе на Българскый языкъ и урядихъ Българскѣ-тѣ Цркви, та затова ся и наричатъ тіѣ двама мѣже Българскы или въобще Славенскы Провѣстители.

Слѣдъ Българѣ-ты ся покрѣстихъ Сръбѣ-ти; въ конца на *девято-то столѣтіе* пріяхъ Христіанскѣ-тѣ Вѣрѣ и Русѣ-ти; до половинѣ на *десето-то столѣтіе* Христіанство-то ся распространило въ Венгріѣ, въ Помераніѣ, Норвегіѣ, Финляндіѣ, Лифляндіѣ, Прусіѣ, Литвѣ и Курляндіѣ. Само въ Америкѣ Христіанска-та Вѣра не е могла да ся въведе по-напрѣдъ отъ *пятнадесято-то столѣтіе* или прѣди откритіе-то на тѣхъ земѣхъ отъ Европейцы-ты.

Книгы, които служатъ за распространеніе и утврѣженіе на Христіанство-то.

Мнозина отъ Апостолы-ты не само съ уста проповѣдали нѣ за да ся упазѣ ученіе-то Христово вѣрно, написали го въ книги, по вдѣхновеніе отъ Духа Святаго, подобно на древны-ты пророцы.

Евангелисти-ти описали Христовый животъ и ученіе-то Му. Матѳей писалъ за Іудей-ты; Марко за Италійскѣ-тѣ Цркви; а за другы-ты язычници, които стаиша Христіане, писалъ Лука, и най-сѣтиѣ Іоаннъ за да опровергне оныя, които въ тогашне-то врѣмя непознавали Божество-то на Іисуса Христа, писалъ за Негово-то прѣдвѣчно роженіе и за исхожданіе-то на Святаго Духа отъ Бога Отца; оттова послѣдній Евангелистъ е нарѣченъ и Богословъ.

А какъ ся е основала и распространила прѣва-та Христіанска Црква, за това приказва Лука въ Апостолскы-ты дѣянія. А друзи отъ Апостолы-ты сѣ писали писма едно камъ цѣлы Цркви или приходы (епоріѣ), друго камъ частны лица, а друго и камъ всичкы, които сѣ были ровѣрвали въ Христа вообще. Таквы писма сирѣчь посланія, Павелъ е написалъ 14, а по имя: 1 до Римляны-ты, 2 до Коринѣяны-ты, 1 до Галаты-ты, 1 до Ефесей-ты, 1 до Филиписіане-ты, 1 до Колосаи-ты, 2 до Солуняны-ты, 2 до Тимовеѣ, Ефесскый Епископъ 1 до Тита, Крытскый Епископъ, 1 до Филимона, благочестивый спомощникъ Павловъ между Колосаи-ты, и 1 до Евреѣ-ты. Апостолъ Петръ ъ написалъ двѣ посланія до распрѣснаты-ты Христіаны изиѣжду Іудей-ты; Іоаннъ ъ написалъ три посланія и Апокалипсиса или Откровеніе-то: прѣво-то ся посланіе е написалъ въобще до всичкы-ты, които сѣ повѣрвали въ Христа; второ-то до еднѣ жени Христіанкѣ, и трето-то до Христіанскы старѣшныѣ Гаѣа. А въ Апокалипсиса му ся даиша пророчество за бл-

даже-то състояніе на Божіи-тъ Црква. *Іаковъ* написалъ едно посланіе, съ което доказва на Іудеи-ты, че само една вѣра безъ добры работы не приноситъ никакъ полза Христіанину; а *Іуда*, братъ на Апостола *Іакова*, написалъ такожде едно посланіе до Христіани-ты, что живѣли въ Пелла и въ околны-ты мѣста, та да ги упазі отъ развращены-ты чело-вѣцы, които живѣли между нихъ.

Тия книги отъ Новый Завѣтъ заедно съ книги-ты отъ Ветхый Завѣтъ ся наричатъ съ едно имя *Священно Писаніе*. Црква-та е почитала него за едно само правило на свои-тъ вѣрѣ: та затова наскоро раздѣлили съдржание-то на тия книги по дни-ты и прочитали ги така всякъ годинѣ. А пакъ когато Црква-та ся распространила въ различни страны, тога вече много народи имали Священно Писаніе на свои языци.

Црковни-ти Учители и Святи Отци, които такожде помогали съ свои-ты списанія за да ся утвърди Христово-то учение, сѣ: въ прьво-то столѣтіе *Климентъ*; въ второ-то *Игнатій*, *Поликарпъ*, *Іустинъ* и *Климентъ Александрійскій*; въ четверто-то *Евсевій*, *Епископъ Кесарійскій въ Палестинѣ*, *Афанасій Александрійскій*, *Ефремъ Сирскій*, *Василій Великій*, *Архиепископъ Кесарійскій*, *Григорій Назіанзинъ*, *Амвросій*, *Іеронимъ*, *Августинъ* и *Іоаннъ Златоустъ*, а въ пя-то-то столѣтіе *Кирилъ Александрійскій*. На свички-ты тия Учители и Отцы съчиненія-та ся привождають въ доказательство за учение-то и обряды-ты, които сѣ ся употрѣблявали въ прьвенствующа-тъ Христовѣ Цркви.

Обряди при Кръщеніе-то и Муропомазаніе-то въ прьвенствующа-тъ Христіанскѣ Цркви.

Отъ самы-ты Апостолскы вѣремена *Кръщеніе-то* е служило като знакъ за вѣщаніе въ Христіанскый Законъ, и наскоро слѣдъ това ся въвели отъ прьва-тъ Цркви при Кръщеніе-то и различни обряды, за които Писатели-ти отъ второ-то столѣтіе приказвать ни това: пытали тия, които ща-

ли да ся кръстятъ, а ако ли были тѣ дѣтца, то тѣхны тѣ кръстници: „вървать ли въ Бога Отца, въ Сына Му Іисуса Христа и въ Святаго Духа? Припознавать ли отпущеніе на грѣхове-ты и животъ вѣчный?“ и още другы нѣкои пытаніе-та. Притова испослѣ прибавили да ся чете и Символъ-тъ на Вѣрѣ-тъ. Послѣ ги накарвали да ся отричатъ отъ нечестивы работы: което отъ четверто-то столѣтіе насѣмъ става чрезъ нѣкои обряды и молитвы. Прѣдъ кръщеніе-то помазвали крещаемыя съ масло (елей), въ знакъ на тѣмъ борбѣ съ страсти-ты, които прѣдетой всякому Христіанину. Слѣдъ това надъ вода-тъ, съ коюто трѣбвало да кръстятъ, чели молитвы и Кръщавали ги „во имя Отца, и Сына, и Святаго Духа.“ По това ги обличали въ бѣлыя дреха, въ знакъ за новыя имъ животъ въ Христіанство-то. Слѣдъ кръщеніе-то помазвали съ свято миро чело-то, уши-ты, ноздри-ты, грѣды-ты, раѣ-тъ и нозѣ-тъ на крещеныя: което было печать или знакъ, че ся испраща надъ него невидима благодать отъ Святаго Духа, съ коюто ся сподобилъ той чрезъ Кръщеніе-то. Така намѣсто возложеніе раѣ-тъ съ молитва, което сами-ти Апостоли правили надъ крещены-ты, та имъ прѣдавали дарове-ты отъ Духа Святаго, было установено священно-то Таинство отъ *Муропомазаніе-то*. То ся подтверди испослѣ и отъ Вѣсточна-тъ Цркви въ 385 лѣто на Помѣстнаго Лаодикійскый съборъ.

Обряди при Свято-то Причащеніе въ прьвенствующа-тъ Христіанскѣ Цркви.

Свято-то Причащеніе отъ Тѣло-то и Крѣвь-тъ Христовы раздавали народу подъ видъ *хлѣба* и *вино*. Прьви-ти Христіане го примали чисто. Образъ-тъ за да ся съвършыва това Таинство е остана и до днѣсь такъвъ, както е нареденъ отъ Христа; а притурены сѣ при него само различни благоговѣйны молитвы, които ся намирають въ Литургіи-ты,

что сѣ съчинены въ четверто-то столѣтіе отъ *Василія Великаго* и *Іоанна Златоустаго* и въ Литургіяхъ за преждеосвящены ты отъ *Григорія Двоеслова*. Тыя три устава и до днесь пази Восточна-та Црква.

Обряди при покаяніе-то въ прьвенствующъ-тѣ Христіанскѣ Црквѣ.

Въ начало на Христіанство-то, когато сѣ е угѣтавала Црква-та отъ язычески-ты власти и когато Христіане-ти сѣ различни искушенія сѣ были прѣлъщавани за да отпадытъ отъ Вѣрѣ-тѣ, Црковни-ти Учителе сѣ старали да ги въздрѣжатъ съ строго црковно покаяніе : оныя, что прѣстѣяли правила-та на Вѣрѣ-тѣ, накарвали ги да сѣ исповѣдѣтъ грѣхове-ты всенародно, прѣдъ всякъ-тѣ Црквѣ, та така да ги приберѣтъ да бѣдытъ пакъ, както напрѣди сынове на Христовѣ-тѣ Црквѣ. Слѣдъ врѣмя проиѣнили това всенародно црковно покаяніе, и вмѣсто него, за успокоеніе съ вѣсть-тѣ на раскаяныи ты грѣшници и за тѣхно примиреніе съ Црквѣ-тѣ, въвели тайнѣ исповѣдь за кающагося прѣдъ единѣ Священникъ : това сѣ было въ обичай у Црквѣ-тѣ още въ трете-то столѣтіе.

Обряди при Брака, Священство-то и Елеосвященіе-то въ прьвенствующъ-тѣ Христіанскѣ Црквѣ.

Язычници-ти сѣ почитали Брака само за едно гражданско обязательство между двѣ лица, нѣ Христіане-ти сѣ го припознавали за Таинство, нарядено отъ Бога. Още въ само то начало на второ-то столѣтіе бракове-ти сѣ стѣрѣли сѣ знаице на Црквѣ-тѣ, и обрѣчени-ти по Божи Законъ получали на тоя стѣзъ благословеніе отъ Священника съ молитвѣ и пѣніе.

Священство-то има свое-то начало още отъ Апостол-

ски-ти врѣмена. Апостоли-ти, кѣмъ освѣтъ молитвы, и рукополагали при това Таинство было въ обичай да прѣдставляли на Црквѣ-тѣ ты, които сѣ готвили за духовенъ чинъ, та сѣ съединенѣ молитвѣ отъ всякъ-тѣ Црквѣ да имъ испросятъ за въ това званіе Божіе благословеніе.

Црква-та такожде сѣ удръжала и Елеосвященіе-то отъ Апостолски-ты врѣмена : зачото въ Црковно-то Бытописаніе има много примѣри, какво болни, които сѣ тврѣли вѣрѣ сѣ надѣяли на милость Божію, при молитвѣ отъ Црквѣ-тѣ и по стѣршеніе надъ нихъ Елеосвященіе, получавали исцѣленіе отъ Бога.

Това сѣ седмѣ-тѣ Таинства, които сѣ нарядены отъ самага Исуса Христа и Негови-ты Апостолы ; въ тѣхъ тайно дѣйствува Божія благодать, та подъ видими възващи знакове, подаватъ сѣ на вѣрны-ты невидими дарове отъ Св. Духа.

Знаменіе на Кръста и почитаніе на св. Иконы въ прьвенствующъ-тѣ Христіанскѣ Црквѣ.

Въ достовѣрим писанія отъ второ-то столѣтіе сѣ приказва такожде и за други црковни обряды, както за Кръста, какво той былъ още у крѣвы-ты Христіаны на почетъ и че ти сѣ знаменували (крѣстили сѣ) съ него при всякъ-ты си работы, коквото сѣ това да дрѣжатъ всегда въ память-тѣ си распятаго на него Исуса Христа. Въ четверто-то столѣтіе когато вече градили Црквы, тога начали да поставятъ въ тѣхъ крѣстоу, иконы или изображенія на Св. Мѣченицы и на други Божіи Угодницы, каквото да ги има народъ-тѣ всегда прѣдъ очи-ты си и съ благоговѣніе да сѣ докарва на ума оныи случен, които были изображены на Иконы-ты.

Обряди при Праздници-ты.

Въ Црквѣ-тѣ сѣ нарядени и Празднични дни, каквото въ тѣхъ да сѣ стѣбратъ Христіане-ти въ Божіи-ты хра-

може, да благодарятъ Боже повече да ся укрѣпляютъ души. Поученія-та имѣ въ добродѣтели и каквото да могатъ да правятъ въ тѣ дни само Богоугодны работы: да навѣждатъ болны, да утѣшавать печалны и да помагати на бѣдны и сыромаси съ своимъ-тъ мылостынямъ, та съ това да въздавать по-гольмъ честь на тѣ дни. Затова пръвѣ-ти Христіане за грѣхъ почитали да прѣминувать тѣ дни въ празднось, а още повече въ бесполезны и неприличны работы. На *свѣтло-то Христово Воскресеніе*, което почитали за най-радостенъ и великъ Праздникъ, тѣ прѣминували всякъ-тъ ношь въ Цркви на бденіе: при това всяка-та прѣква и всякъ-тъ имъ домове ся освѣщавали съ свѣщи и кандила, а утрень-тъ въ тоя день, раздавали на сыромаси мылостыни. Въ *деня на Богоявленіе Господне* такожде освѣщавали прѣква-тъ съ свѣщи, и, за въспоминаніе на Кръщеніе-то Христово, съвршавали въ цркви надъ водъ-тъ иѣкаквы си обряды, и чели особно за това съчинены молитвы, отъдѣто и произошло *Водоосвященіе-то*.

Пости въ прѣвенствующъ-тъ Христіанскъ Цркви.

Пости-ти сѣ ся почитали още отъ само-то начало на Христіанскъ-тъ Цркви, като срѣдство за да ся подкрѣпѣва богоговѣніето чрезъ въздржаніе и трезвость: заради това още въ Апостолскы-ты врѣмена у самы-ты прѣвы Христіане видимъ да сѣ постили. Самѣ-ти Апостоли въ това сѣще врѣмя постили и служили Богу, кога получили повеленіе за да испратятъ *Павла и Варнава* на служеніе Господу. На това испослѣ е основанъ *Постъ-тъ на Св. Апостолы* въ паметъ, за дѣто сѣ излѣзли да проповѣдять ученіето Христово и за дѣто сѣ ся приготвили и тѣ сами за това съ постъ.

Великый Постъ дрѣжала Црква-та за въспоминаніе страданія-та Христовы, и на Лаодикійскый Съборъ, въ 365 л. было опредѣленъ отъ 40 дни сухояденіе. Такожде ся види отъ

начаніе, че прѣва-та Прѣква е дрѣжала постъ и въ *Срѣднѣ* *якъ* заради страданіе-то и смръть-тъ Христовы. А други Пости, които држимъ въ паметъ за спасително-то *Рождество Христово* и Успеніе на *Прѣсвятѣхъ Богородицѣ*, излѣзли единъ по другый, и Црква-та ги прии и утвърди.

Начало на Монастыри-ты.

Въ прѣвы-ты три столѣтія ся броятъ вообще десять години надъ Христіаны-ты, и въ вси-ты не были еднакво жестоки и всеобщи. Отъ тѣхъ послѣдне-то, което е станало врѣмя на Римскаго Императора Диоклитіана, было най-и и най-страшно. Обаче тѣя гоненія не само дѣто немощно да ослабѣть вѣрѣ-тъ въ истинны-ты Христіаны, и въ още вече помогали да ся распространи тѣ. Въ врѣмя-то на тяжкы искушенія въ своимъ-тъ Цркви, Господъ Богъ издвигалъ много мѣже, които по подражаніе на Великаго устителя Іоанна и древны-ты Пророци Моисей и Ілія съишненно ся одалечавали отъ свѣта, та съ постъ и молитвъ достигали до най-высока степенъ отъ святъ животъ. Такими мѣвѣи сѣ положили основъ на *монашескый* (инокскый) *пустынническый* животъ и начало на *Монастыри-ты* или *кельи-ты*, а правила за тѣхъ е написалъ Св. Василій Великій.

Иноначалство на Цркви-тъ отъ Апостолскы-ты врѣмена до въ послѣдующы-ты вѣкове

Какво иноначалство е имала Христова-та Црква въ врѣмена-та Апостолскы, най-добрѣ ся види изъ Апостолскы-ты Дѣянія. Црква-та въ Іерусалимъ была въ онова врѣмя *ради* на другы-ты. Въ неѣ любовь, милосердіе, благоговѣніе и страхъ Божій были най-дрѣвы ты украшенія на Христіаны ты, когато тѣ ся събирали на Молитвъ.

Апостоли-ти, като основаваха по разлѣчны мѣста Цркви, поставяхъ имъ особны Пастыри и служители, като *Епископы, Пресвитеры, Діаконы и Діакониссы*.

Епископы-ти сѣ были вѣрховни прѣдставители и зрители всякой въ своѣмъ та Цркви, свѣрявали сѣ Хрѣ Патріархы-ты. Послѣднии-ти испрво сѣ были четыре, а стовы-ты Таинства и имали подѣ себе за спомошннѣ ими : въ Римѣ, въ Антиохіи, въ Іерусалимѣ и въ Алексѣ служители Пресвисеры-ты и Діаконы-ты; послѣднии-ти андріи, въ въ 451 лѣто при тѣхъ быде присѣдиненъ и были посвящавани отъ Епископы-ты, на и тѣмъ сѣ константинопольскій Патріархъ. А въобще Духовенство-то, то граждане на Дрѣжавѣ-тѣ, были подчинени на свои-ти подчинени.

Пресвитеры-ти заедно съ Епископы-ты сѣ свѣрявали Црквины-ты Таинства и поучявали вѣрны-ты.

Діаконы-ти сир. служители-ти при Таинства-та помагали при священнослуженіе-то на прѣвы-ты, освѣта наглядвали сиромаси, навѣждали болны и заключенны въ тѣмницѣ.

А Діакониссы-ты были опрѣдѣлены да помагати, да ся крышавали жены, да приглядвати болны и да служатъ на заробены.

Въ Апостолскы-ты вѣремена сѣ имало отворены и чисты училища не само за дѣтца, и за оныя, които желали да ся посвящати на духовенъ чинъ; така Апостоль Іоанн отворилъ училище въ Ефесѣ, Марко — въ Александріи, Поликарпъ — въ Смирѣ.

Въ онова вѣрмія тѣи, които сѣ ся посвящавали за Духовны Пастыри и Учители, не сѣ трѣсили никакѣ власти за себе, и само сѣ залагали да показвати себе си за примѣръ на другы-ты съ своѣмъ-тѣ тверды вѣрѣ и добродѣтели въ животѣ. Единъ приходъ независѣлъ отъ другъ, а вси единодушно и съгласно исповѣдали Христовѣ-тѣ Вѣрѣ. Цркви-ты съ ничто повече не сѣ ся прѣвзносили една надъ другѣ, а вси-ты были въ равно достоинство. Ето нарядъ весьма похвална и наистынѣ достойна за подражаніе отъ всичко-то Христіанство!

Константинъ Великій, послѣ откажъ сѣднѣ на Христіанскій Царскій прѣстоль, раздѣлилъ земли-ты отъ Римскѣ-тѣ Дрѣжавѣ на пѣвѣстны Епархіи така, чтоо Свѣщенники Діаконы-ти да бѣдѣтъ подѣ начальство на Епископы-ты.

Распри въ Христовѣ-тѣ Цркви.

При всячко това обаче Христова-та Црква не е оставала всегда на мира. Оше въ вѣрмія на Апостолы-ты, на и испослѣ това имало чловѣци, които или отъ прѣданность камъ стары-ты си обичаи, или отъ суетно мѣдрованіе, или по особны кѣкой случии и обстоятелства приводили Христовѣ-тѣ Цркви въ смѣщеніе, и нераскаяни-ти сѣ были отлажчвани отъ немъ, като отстапници и еретици.

Отъ прѣданность камъ свои-ты стары обичаи отворили распри въ вѣрмія на Апостолы-ты, покръстени-ти Іудее, които сѣ искали да ся въведѣтъ въ Христіанскѣ-тѣ Вѣрѣ и тѣхны-ты обичаи, както обрѣзаніе-то и други вѣкои, кѣто толкова нужды, колкото сѣ нужды и Христовы-ты наряды за спасеніе, на освѣтъ това искали, чтоо и язычници-ти, които приимали Христіанскѣ-тѣ Вѣрѣ да пазятъ вси-ты Іудейскы обичаи. Тая распри е дала поволѣ и при-чии, та сѣ ся събрали Апостоли-ти въ Іерусалимѣ въ 47 лѣто по Рожд. Хр. на съборѣ, на който бѣдохъ освобождены Христіане-ти отъ Іудейскы-ты обряды.

Събори.

По вѣрмія Црква-та Христова упазена съ Царскѣ вла-сть отъ вѣкашни-ты неприятели сир. отъ Іудей-ты и Идо-поклонники-ты, не е имала мира пакъ отъ свои-ты собственны чяда, които отъ суетно-то си мѣдрованіе или по особны кѣкой случии и обстоятелства помрачявали Христово-

Ученіе, та съ това *причинявали голѣми смѣтны на Христова-та Църква*. Учителе-ти и Пастыри-ти на Христово-та Църква не само не бѣха желали да ся упазятъ Свято-то Евангелско Ученіе, а и въспитанъ на прѣвы-ты два Вселенскы Сѣборы. всичкъ-тъ си цѣлостъ така, както е написано отъ Евангели-сти-ты, па и смисълъ-тъ на Христовы-ты рѣши да останатъ истины и неизмѣненъ, та зато по примѣръ отъ Апостола-ты, когато е било потребно, събирали ся, колкото е възможно, отъ всѣхъ Вселенскыхъ на едно мѣсто, та по общи договори и съвѣтуване рѣшавали спорны-ты прѣдмети, утвърждавали истинно-то Христово ученіе и нареджали правила за благочестіе-то, а отхвържали лъжливо-то ученіе и ереси на суемисленны-ты учители, които развращавали Църквѣ-тъ Божію и всенародно ги проклинали и отлъчвали, та съ това да упазятъ неопытны-ты, които лесно могли да паднати въ тѣхны-ты за блужденія. Таковы сѣборы ся наричатъ *Вселенскы Сѣборы*. Ставали сѣ такожде и *Помѣстны Сѣборы* у нѣкои си само Христіанскѣ области отъ нейны-ты Пастыри и Учители.

Православна-та Христова Църква приняла *седмь* Вселенскы и *деветъ* Помѣстны Сѣборы, които сѣ утвърдили истинно-то благочестіе и оставили правила за Църковно-то Правленіе.

Првый Вселенскый Сѣборъ отъ 318 Св. Отцы быде свиканъ въ Никей, въ 325 л. по Р. Х. отъ Великия Константинъ, за да осудятъ лъжливо то ученіе на Арія, който е отхвъргалъ Божество-то на Господа Нашего Иисуса Христа. На тоя сѣборъ быде нареденъ *Символъ-тъ на Вѣрѣ-тъ*, като най-здрава основа на Христовѣ-тъ Църквѣ.

Вторый Вселенскый сѣборъ ся е събралъ въ Цариградъ въ 381 л. за да осудятъ лъжливо-то ученіе на Македонія, който отричалъ Божество-то на Святаго Духа и допълнили *Вѣрѣ-тъ*, който е съставенъ на Никейскый Сѣборъ. *Третий* Вселенскый Сѣборъ въ Ефесъ въ 431 лѣто обобщи и утвърди мѣдрованіе на исторія и утвърдилъ да

словами въ Иисуса Христа едно Лице и двѣ естества, божественое и челоуѣческо, и тога е забранено да ся придава на ся съкращава Символъ-тъ на Вѣрѣ-тъ, който бы-ва вѣковенъ на прѣвы-ты два Вселенскы Сѣборы.

Четвертый Вселенскый Сѣборъ въ Халкидонъ, въ 451 л. утвърдилъ да исповѣдамы въ Иисуса Христа двѣ естества, божественое и челоуѣческо, противъ Евтихіанъ-ты, които припознавали въ Христа едно естество, та съ това лъжливо ученіе исповѣдали, а отхвъртали само-то Божество.

Пятый Вселенскый Сѣборъ въ Цариградъ, въ 553 л. утвърдилъ всички-ты наряды и правила отъ прѣжни-ты Сѣборы.

Шестый Вселенскый Сѣборъ, който ся нарича *Трудъ*, събралъ ся въ Цариградъ въ 681 и 69 л. та нарядъ и познавамы въ Христа двойкъ волю и двойкъ дѣя-ніе. по Божеско и челоуѣческо естество, противъ лъ-жово ученіе на Монофелиты или единовольники-ты. На сѣборъ сѣ наредены повечето Църковны правила и под-ложны сѣ всички-ты наряды отъ прѣжни-ты пять Вселен-скы Помѣстны Сѣборы.

Седмый Вселенскый Сѣборъ въ Никей, въ 787 л. е свиканъ и утвърдилъ да почитамы Святы-ты Иконы и иже сѣ иконоборцы-ты.

Всички-ты правила, които ся издадохъ и утвърдиохъ отъ тѣхъ свѣтъ Св. Писаніе съставлявають неспрѣложно законъ на Православнѣ-тъ Църквѣ, което та називають и непоколебимо же називають: зачото сѣи Св. Духъ, о сѣзълъ надъ Апостола-ты, просвѣщавалъ е и тѣхъ-мѣстны, Святы Отцы, да управляютъ прѣдложенъ-тъ Църквѣ Божію.

Когато сѣдѣ въ время Римска-та Църква, подвижната и любіе на свои-ты Прѣвосвященники, които сѣ присвоють несвойственно-то на Христіанство-то едновластіе, начинала да отсталя отъ прѣ-

у

вобытъ-та чистотѣ на догмати за происхождение-то
Духа и съ дозволеніе отъ Папы-ты своевольно дръзна
измѣнява и о прѣдѣлія-та на Свѣтъ Отцы: тога Правосла-
на-та Вѣсточна Црква испрьво ѿ обличивала чрезъ сво
Патріархи; а когато Римскы-ти Прѣвосвященниши не
са наоставили отъ свои-ты острашенія, тога Восточ-
на Каѳолическа Црква, за да упаци Православіе-то въ всѣхъ
та му прѣвобытна цѣлость и чистотѣ, принудила е
всѣхъ да прѣкасе съвязъ съ Римскѣ-та Црква (въ
дѣто). Отъ това врѣмя се продължава тая жалостна рѣ-
отъ врѣмя на които Римска-та Црква е прибавила мно-
вовведенія, чужды на древне-то Православіе отъ Ве-
скѣ-та Црква; по причинѣ на тия нововведенія про-
аохъ испослѣ новы ереси на *Іоанна Гусса*, *Лютера*,
Ерина и *Цвинглія*, които увѣкохъ слѣдъ себе мно-
слѣдователи.

А наша-та Православна Восточна Црква проц-
подъ управленіе отъ четири-ты Патріаршескы Прес-
Константинопольскый, Александрийскый, Антиохійскый,
русалийскый, като прѣдставители на свои-ты древни
вы; зачото вси тѣи заедно образувать Еднѣ, Свѣтъ, бо-
нѣ и Апостолска Црква, които и *врата ада* не
ютъ, спорядъ думы-ты на самого Христа Бога, който
общалъ да прѣбѣде съ нѣмъ во вся дни до скончані-
Аминь.

К Р А Й.

ПОГРѢШКЫ.

стр.	рядъ	вмѣсто :	чети :
9	11	му я	му ся
17	13	виздаванъ	виздаванъ
18	17	назарина	назарина
21	10	побѣдѣнъ	побѣдѣнъ
30	18	добротѣлемъ	добротѣлемъ
31	6	алѣ	ало
56	27	на си-	на не-
	14	вокто	вѣсто

утвърдилъ да